

Agència de Salut Pública

La recerca en salut pública a Barcelona

Agència de Salut Pública
Memòria científica
2011-2012

R

Agència de Salut Pública

La recerca en salut pública a Barcelona

Agència de Salut Pública
Memòria científica
2011-2012

*Al Manel Nebot,
que creia en la
recerca aplicada a
la salut pública*

La Recerca en Salut Pública a Barcelona:
Agència de Salut Pública
Memòria científica (2011-2012)

Projecte general i coordinació editorial

Carme Borrell
Patricia Altimira

Realització

Disseny Gràfic

Fotografies

Impressió

Edita

Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)
Plç. Lesseps, 1. 08023 Barcelona
Telefon 93.238.45.45 - Fax 93.217.31.97
[http:// www. aspb.cat](http://www.aspb.cat)

Juny 2013

Dipòsit Legal: B.17967-2013

La coordinació editorial vol manifestar el seu
agraïment a totes aquelles persones que han
contribuït a elaborar aquest document.

Sumari

5	La perspectiva científica a l'ASPB
5	Objectiu de la memòria científica
6	L'organització de la recerca
6	Les àrees temàtiques i línies de recerca
9	Els projectes finançats
9	La producció científica
9	L'activitat de docència
11	Activitat de recerca
13	1 Àrea de Determinants de Salut
13	Comportaments i estils de vida
17	Determinants de salut segons els grups d'edat
18	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments
21	2 Àrea de Problemes de Salut
21	Salut laboral i risc psicosocial del treball
23	Malalties transmissibles
29	Lesions per causes externes
30	Càncer
31	3 Àrea de Desigualtats en Salut
31	Desigualtats de gènere
33	Desigualtats socioeconòmiques i geogràfiques
39	4 Àrea de Polítiques Sanitàries, Serveis Sanitaris i Serveis a la Comunitat
41	5 Àrea de Salut Internacional, Immigració i Malalties Emergents
43	Activitat de docència
47	Annexos
47	Annex 1. La recerca a l'ASPB en xifres
54	Annex 2. Índex d'investigadors i investigadores
57	Annex 3. Índex d'investigadors i investigadores en formació
61	Texto en castellano
75	English text

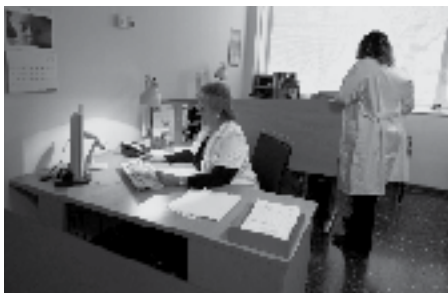
CARRER DE
DELLÀ IL·L

25m

TRUCKS
NO

CARRER
VOLD
TEMPLE

La perspectiva científica a l'ASPB

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), a més a més de tenir un clar paper de suport en l'exercici de l'autoritat sanitària local, té funcions que es desenvolupen en els àmbits de la protecció i de la promoció de la salut, la vigilància de la salut pública i l'atenció a les persones drogodependents i, principalment són conèixer l'estat de salut de la població i els seus principals determinants, desenvolupar polítiques per millorar l'estat de salut de la població i garantir la prestació de serveis de salut pública.

La missió de l'ASPB és vetllar per la salut de les persones residents a Barcelona i visitants, mitjançant:

- El coneixement de l'estat de salut de la població i dels factors que el determinen;
- El desenvolupament de polítiques per mantenir i millorar la salut de la població;
- La garantia de la prestació de serveis en el terreny de la salut pública, assumint integralment les tasques que se'n deriven per a l'exercici de l'autoritat sanitària a la ciutat.

L'ASPB vol integrar el concepte de "bona pràctica" en salut pública a través de la promoció de l'acció basada en l'evidència i l'avaluació, així com de la recerca i de la formació, aspirant a promocionar, conjuntament amb les institucions acadèmiques, la seva contribució a la salut de la població. De la mateixa manera, l'ASPB vol reforçar el lideratge intersectorial de l'acció en salut a la ciutat, en interacció amb altres institucions i entitats presents a la ciutat i que poden contribuir als seus fins. La seva vocació és de col·laboració amb tots aquests serveis, per la qual cosa sempre cercarà les fórmules més apropiades per complir la seva missió.

La visió de futur de l'ASPB és ser una organització de referència en la gestió i la innovació en salut pública, amb un lideratge reconegut. Aspira a l'excel·lència

en els seus serveis, integrant la bona pràctica en salut pública a través de l'avaluació i la cerca de la qualitat total.

La recerca, entesa com el conjunt de processos sistemàtics que persegueixen generar nou coneixement que es pugui generalitzar, constitueix un element clau de l'activitat de l'ASPB. La recerca, així doncs, es configura com un element essencial de suport a la bona pràctica professional, a través de la introducció d'innovacions com a element mediador, i que es resumeix en la cultura d'estreta interrelació entre la Recerca-Innovació-Servei de l'ASPB. Al seu torn, aquesta pràctica professional s'articula al voltant del catàleg de productes i serveis de l'ASPB (figura 1), i integra els conceptes de:

- salut pública basada en l'evidència;
- introducció d'innovacions;
- avaluació continuada, interna i externa;
- difusió del nou coneixement, i
- revisió periòdica de la cartera de serveis amb nous productes i serveis.

En aquest sentit, l'ASPB es constitueix com un marc privilegiat per al desenvolupament d'activitats de recerca estretament vinculades a les accions de salut pública i comunitària que des d'aquesta es desenvolupen.

Objectiu de la memòria científica

L'objectiu central d'aquesta memòria és presentar de manera estructurada i sintètica els principals projectes i productes de la recerca i la docència portats a terme des de l'ASPB en els darrers dos anys (2011-2012). Es descriuen, també, els diversos productes docents que s'han anat consolidant a partir de les activitats de recerca i de la pràctica de la salut pública en els seus diversos vessants. Aquest document pretén actualitzar la memòria que es va iniciar ara fa anys i que recull els productes de recerca i docència des de 1997.

El document s'estructura entorn de cinc eixos principals:

- L'organització de la recerca.
- Les àrees temàtiques i línies de recerca.
- Els projectes finançats.
- La producció científica.
- L'activitat de docència.

A continuació, es resumeixen les principals contribucions d'aquests dos anys en cada un dels apartats esmentats.

L'organització de la recerca

Les activitats de recerca i docència es troben sota la responsabilitat de la Direcció de Recerca i Docència, una direcció transversal. Per a l'assoliment de les seves funcions, la Direcció de Recerca i Docència disposa de manera molt especial de l'estreta participació d'una Comissió de Recerca i Docència, així com de la Direcció de Recursos, a través de la qual es gestionen els aspectes vinculats a contractacions, beques, gestió econòmica i serveis logístics. Cal destacar, també, que les àrees de comunicació, assessorament jurídic i informàtica, aporten un suport fonamental en els diversos vessants de la recerca que es duen a terme en la nostra organització.

Les àrees temàtiques i línies de recerca

Els diversos grups d'investigadors i de línies de recerca s'han anat consolidant entorn

del catàleg de serveis, i són els propis serveis de l'ASPB els que, fins ara, emmarquen el desenvolupament d'una bona part dels projectes de recerca. Tanmateix, s'ha anat produint una creixent col·laboració transversal temàtica que ultrapassa els àmbits organitzatius formals, i que permet incorporar perfils tècnics complementaris, ampliant l'abordatge multidisciplinari de la recerca en salut pública (vegeu l'índex d'investigadors a l'Annex 2).

Aquesta col·laboració permet estructurar l'activitat de recerca en diverses àrees temàtiques, que configuren un conjunt especialitzat d'habilitats i de productes científics i docents sobre els quals es basen la competitivitat i l'excel·lència científica de la nostra organització. Les grans àrees temàtiques són molt similars a les presentades en l'anterior memòria i són les cinc següents:

- determinants de salut
- problemes de salut
- desigualtats en salut
- polítiques sanitàries, serveis sanitaris i serveis a la comunitat
- salut internacional, immigració i malalties emergents

Al seu torn, cada una d'aquestes àrees temàtiques es divideix en diverses línies i sublínies especialitzades. Cal indicar que cada una d'aquestes àrees, línies i sublínies inclouen abordatges complementaris propis de les diverses

disciplines de la salut pública, entre les quals destaquen l'epidemiologia, els sistemes d'informació, els mètodes analítics, i l'avaluació d'intervencions preventives i de promoció de la salut. Complementàriament, les diverses línies, en molts casos, fan referència a àmbits comunitaris específics, com ara el món del treball, el món educatiu, els serveis sanitaris i socials, la seguretat viària i el món associatiu.

A partir de l'any 2006 es van posar en marxa els *Centros Biomédicos en Red* (CIBER) a l'estat Espanyol, essent un d'ells el *CIBER de Epidemiología i Salud Pública* (CIBERESP) que actualment consta de 53 grups de recerca de centres diferents, tres dels quals són de l'ASPB (vegeu el quadre 1 i l'índex d'investigadors als Annexos 2 i 3).

L'any 2010 es va tramitar l'aprovació de l'Institut d'Investigació Biomèdica Sant Pau (IIB Sant Pau) com Institut d'Investigació Sanitària per part del *Ministerio de Ciencia e Innovación*, del que l'ASPB en forma part juntament amb nou altres institucions de la ciutat. L'ASPB hi participa amb 5 grups de recerca que es troben dins de l'àrea temàtica d'Epidemiologia, salut pública i serveis sanitaris i que són els que consten al quadre 2.

Quadre 1. Grups de recerca del CIBER de Epidemiología y Salud Pública que pertanyen a l'ASPB

Grups	Epidemiologia social i desigualtats	Malalties transmissibles	Avaluació d'intervencions
Responsable	Carme Borrell	Joan A Caylà	Maria José López
Nombre d'investigadors	22	14	15
Nombre d'investigadors de l'ASPB	15	9	7

Quadre 2. Grups de recerca de l'Institut d'Investigació Biomèdica Sant Pau (IIB Sant Pau) que pertanyen a l'ASPB

Nom del grup	Coordinador/a	Investigadors/es	Col·laboradors/es
Desigualtats en salut	Carme Borrell	14	1
Avaluació de les Politiques de Salut Pública i Programes	Carles Ariza	9	2
El transport i la salut: Lesions i Mobilitat	Catherine Pérez	3	1
Epidemiologia de les Addiccions	M. Teresa Brugal	4	6
Malalties transmissibles	Joan A. Caylà	9	8

Figura 1. Catàleg de productes i serveis de l'ASPB

Sistemes d'informació

1. Sistema d'informació sobre drogodependències
2. Sistema d'informació de salut infantil i de salut sexual i reproductiva
3. Estadístiques vitals i registres poblacionals
4. Sistema d'informació de lesions pel trànsit
5. Sistema d'informació de control alimentari
6. Sistema d'informació de la qualitat de l'aire i altres vectors ambientals
7. Informe de salut i sistema integrat d'informació
8. Enquestes de salut a població general i grups específics

Vigilància i control epidemiològic

9. Programa de prevenció i control de la tuberculosi
10. Vigilància de la sida/VIH i les hepatitis
11. Vigilància i control de les meningitis i la legionel·losi
12. Vigilància i control d'altres malalties transmissibles
13. Vigilància i control de brots epidèmics
14. Vigilància de la salut ocupacional

Vigilància i control ambiental

15. Programes de millora de la qualitat de l'aire
16. Vigilància i control de les aigües de consum humà
17. Vigilància i control del medi hídric (aigües freàtiques i litorals)
18. Vigilància i control d'instal·lacions de risc de legionella
19. Vigilància i control d'activitats de risc sanitari (ESP, pírcing i tatuatges...)

Vigilància i control d'aliments i establiments alimentaris

20. Vigilància i control sanitari dels mercats centrals
21. Vigilància i control sanitari de l'Escorxador
22. Vigilància i control sanitari d'indústries i establiments de comerç a l'engròs
23. Vigilància i control sanitari d'establiments minoristes i mercats municipals
25. Vigilància i control sanitari d'establiments de restauració col·lectiva

Vigilància i control de plagues urbanes

26. Vigilància i control ambiental de plagues a la via pública i clavegueram
27. Vigilància i control ambiental de plagues als edificis municipals
28. Vigilància i control de riscos associats a aus salvatges urbanes (coloms, cotorres...)

Laboratori de Salut Pública

29. Suport a programes de vigilància alimentària
30. Suport a programes de control d'aigües de consum
31. Suport a programes de control ambiental
32. Suport a la investigació epidemiològica
33. Elaboracions farmacològiques

Prevenció i promoció de la salut

34. Programa de cribatge de càncer de mama
35. Pla de vacunació continuada
36. Prevenció i control del tabaquisme
37. Educació per la salut a l'escola
38. Suport a altres intervencions de salut a l'escola
39. Intervencions de salut comunitària als barris
40. Programes de prevenció a les empreses

Atenció a les drogodependències

41. Programes comunitaris fora de l'escola
42. Programa d'orientació sobre drogues per adolescents i famílies
43. Programes de tractament en centres propis
44. Programes de disminució del risc en centres socio-sanitaris
45. Programes de disminució de risc al carrer

Coordinació sanitària i enllaç

46. Coordinació amb altres sectors de l'administració municipal
47. Coordinació i suport amb els serveis municipals dels districtes en salut
48. Coordinació amb altres administracions i planificació de serveis sanitaris
49. Impuls intersectoral del Pla de Drogues i assessorament a altres actors
50. Gestió de Centres d'Atenció i Seguiment i altres equipaments d'atenció a les addiccions
51. Participació en la Ponència Ambiental
52. Comunicació al públic general i sectors socials i professionals
53. Entitats i grups de suport en l'àmbit de la salut a la ciutat
54. Relació amb altres municipis, la Federació de Municipis de Catalunya, la Federación Española de Municipios y Provincias i xarxes de Ciutats Saludables
55. Centre Col·laborador de l'Organització Mundial de la Salut i altres relacions internacionals

Projectes externs

56. Segons projecte i contracte

Recerca i docència

57. Segons projecte i programa

Els projectes finançats

En el període de referència d'aquesta memòria han estat finançats un total de 16 projectes de recerca de nova adjudicació, amb una mitjana anual de 30 projectes actius (vegeu la taula 1 i els gràfics 1-3 de l'Annex 1). La distribució per àrea temàtica dels projectes es resumeix al gràfic 3 de l'Annex 1, on es pot observar que les àrees més actives han estat les relatives a problemes de salut (especialment malalties transmissibles), determinants de la salut (especialment tabac, drogues i alcohol) i desigualtats en salut.

El finançament d'aquests projectes ha suposat un import total en el mateix període de més d'un milió d'euros, tot i que l'any 2012 ha davallat considerablement respecte anys anteriors (vegeu els gràfics 4 i 5 de l'Annex 1).

La producció científica

En el període 2011-2012 s'han generat un total de 190 treballs científics publicats en revistes científiques indexades. Per línia temàtica, s'observa que les àrees i línies que més han publicat han estat les relatives a problemes de salut (especialment les malalties transmissibles), a determinants de salut (principalment tabac, drogues i alcohol) i a desigualtats en salut (concretament les relatives a desigualtats socioeconòmiques i geogràfiques). A l'Annex 1 també es detalla aquesta informació per a cada una

de les línies i sublínies temàtiques (vegeu les taules 1 a 8 i gràfics 6 i 7).

L'activitat de docència

Molts dels diversos projectes finançats han permès la formació de personal investigador, especialment d'investigadors en formació predoctorals. En el període 2011-2012, s'han format 33 investigadors (vegeu l'índex d'investigadors en formació a l'Annex 3). La formació rebuda ha permès en diversos casos la realització de tesis doctorals i de tesines de màster. Alguns d'aquests investigadors en formació actualment mantenen la seva vinculació a l'ASPB i d'altres s'han incorporat a altres organitzacions.

L'oferta docent de l'ASPB es presenta en un apartat específic. Cal destacar la realització del "Fall Institut of Health Policy and Management" de la Universitat Johns Hopkins de Baltimore, Estats Units d'Amèrica, a Barcelona i també que professionals de l'ASPB puguin seguir fent estades de curta durada a Baltimore. Així mateix, gràcies al conveni de col·laboració amb la Universitat Pompeu Fabra que, l'ASPB participa en el consell de direcció i coordinació i en el consell acadèmic del Màster de Salut Pública, a més de participar en la docència de diverses assignatures. El conveni també menciona com l'ASPB disposa de 4 beques cada any per facilitar que 4 persones puguin fer el màster, donant preferència als treballadors/es o investigadors/es en formació de l'ASPB.

La recerca en salut pública
a Barcelona

R

L'ASPB és una de les institucions de salut pública pioneres en el desenvolupament de la recerca de salut pública. És gràcies a l'impuls continuat des dels diferents àmbits de l'organització i també, gràcies a l'existència d'una col·laboració transversal temàtica més enllà de l'estructura organitzativa, el que ha fet possible la recerca a l'ASPB.

En aquest informe, l'activitat de recerca a l'ASPB s'organitza segons 5 grans àrees temàtiques basades en les àrees que es van utilitzar en els anteriors informes sobre la recerca, són:

- Determinants de salut
- Problemes de salut
- Desigualtats en salut
- Polítiques sanitàries, serveis sanitaris i serveis a la comunitat
- Salut Internacional, immigració i malalties emergents

Aquestes grans àrees es veuran àmpliament desenvolupades en aquest capítol; primer destriant el que són les principals línies de recerca dins de cada gran àrea, i després subdividint cada línia en les sublínies que la conformen. Cal assenyalar que la col·laboració entre diverses àrees i línies fa difícil, en ocasions, la classificació de determinats projectes i les corresponents publicacions en una única àrea, però per evitar duplicacions s'ha optat per l'àrea més estretament implicada en la línia de recerca de l'equip de direcció del projecte.

Dins de cada sublínia de recerca s'organitza la informació dels anys 2011 i 2012. En primer lloc, es presenten els *projectes científics* que s'han dut a terme

aquests dos anys, al marge de la data d'adjudicació. De tots aquests projectes se'n detalla l'investigador/a o investigadors principals, el títol, l'entitat financeradora i el període de vigència. A continuació es detallen les *publicacions en revistes indexades*, que inclouen tots aquells articles originals i publicacions que es puguin consultar i obtenir a PubMed, independentment de l'idioma de publicació i del factor d'impacte. Les publicacions s'han llistat per ordre alfabètic independentment de l'any de publicació.

Trobem una tercera categoria que inclou *altres publicacions*, on es llisten aquelles publicacions que, tot i no trobar-se indexades a PubMed, són un vehicle útil dels resultats de recerca de l'ASPB, a més de capítols de llibre escrits íntegra o parcialment per investigadors de l'ASPB. No s'han inclòs però, les comunicacions ni els llibres de ponències a congressos, tot i que la presència de diferents grups d'investigadors en Congressos, Jornades i Reunions de Societats Científiques de reconegut prestigi, és una constant, tant en línies molt consolidades com en les més emergents. Per últim, s'incorporen dues últimes categories de classificació que fan referència a *Tesis doctorals i Tesines*, on s'inclouen les tesis i tesines dirigides per persones de l'ASPB i realitzades dins del període esmentat i, d'altra banda *Premis i altres*.

Tot aquest recull d'informació es sintetitza en gràfics que posen en evidència com ha evolucionat la producció científica de manera global i, més detalladament, per àrees temàtiques (vegeu l'Annex 1).¹ Àrea de Determinants de Salut

1 Àrea de Determinants de Salut

Línies de recerca

L'Àrea de Determinants de Salut agrupa tres línies principals de recerca. La primera correspon a la identificació d'aquells factors determinants per a l'adopció de comportaments de risc associats als estils de vida (hàbits tòxics, activitat física, hàbits alimentaris). La segona, als determinants de la salut segons els grups d'edat i la tercera, a l'estudi i el control d'aquells factors ambientals determinants per a la salut de la població (aigua, aire, zoonosi,...), la higiene i la seguretat dels aliments.

Comportaments i estils de vida

Objectius estratègics

- Estudi dels principals factors de risc en relació amb els estils de vida, com són el tabac, l'abús de substàncies psicoactives com l'alcohol i les drogues no institucionalitzades, els hàbits alimentaris i l'activitat física, amb la finalitat d'identificar tendències i analitzar els factors ambientals i conductuals associats, que permetin dissenyar les intervencions preventives corresponents.
- Avaluació de la reducció de les conseqüències adverses al consum de substàncies.
- Disposició dels programes/estratègies per a individus de risc en el consum de substàncies, identificats a l'escola, a la comunitat i a la xarxa assistencial.
- Anàlisi de factors de risc de VIH i hepatitis C en consumidors de substàncies per via parenteral.
- Anàlisi de les característiques i evolució de la població consumidora de substàncies psicoactives de Barcelona
- Disseny d'intervencions de prevenció primària dels factors de risc associats als estils de vida, dirigides a l'entorn i als factors predisponents, facilitadors i reforçadors dels comportaments de risc.

Tabac

Projectes científics

Investigador principal: Manel Nebot.
Títol: Evaluation of the impact of smoke-free policies in Member States on exposure to second-hand smoke and tobacco consumption (IMPASHS).
Finançament: Unió Europea. Executive Agency for Health and Consumers.
Període de vigència: 2008-2011.

Investigador principal: María José López.
Títol: Medición de la exposición al humo ambiental de tabaco y estimación de su impacto en la mortalidad en España.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2011-2013.

Reconeixement com a Grup de recerca emergent
Investigador principal: Manel Nebot.
Títol: Grup de recerca en avaluació de polítiques i programes de salut pública.
Finançament: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR). Generalitat de Catalunya.
Període de vigència: 2009-2013.

Publicacions en revistes indexades

Fu M, Fernández E, Pascual JA, Martínez-Sánchez JM, Agudo A, Moncada A, Nebot M et al.; DCOT Study Investigators. Stages of change, smoking characteristics, and cotinine concentrations in smokers: setting priorities for smoking cessation. *Prev Med*. 2011;52:139-45.

Fu M, Martínez-Sánchez JM, López MJ, Nebot M, Raich A, Fernández E; ETS Eurosurvey Working Group. Dependencia a la nicotina y preparación para dejar de fumar en la población española. *Adicciones*. 2011;23:103-9.

Fu M, Martínez-Sánchez JM, Agudo A, Pascual JA, Ariza C, Moncada A, Fernández E; DCOT Study Investigators. Nicotine dependence and salivary cotinine concentration in daily smokers. *Eur J Cancer Prev*. 2012;21:96-102.

Gorini G, Currie L, Spizzichino L, Galeone D, Lopez MJ. Smoke-free policy development in Italy through the legislative process of the ban 2000-2005, and press media review 1998-2008. *Ann Ist Super Sanita*. 2011;47:260-5.

López MJ, Burhoo P, Moussa L, Nebot M. Secondhand smoke assessment in the first African country adopting a comprehensive smoke-free law (Mauritius). *Environ Res*. 2011;111:1024-6.

López MJ, Nebot M, Schiaffino A, Pérez-Ríos M, Fu M, Ariza C, et al.; on behalf of the Spanish Smoking Law Evaluation Group. Two-year impact of the Spanish smoking law on exposure to secondhand smoke: evidence of the failure of the 'Spanish model'. *Tob Control*. 2012;21:407-411.

López MJ, Fernández E, Gorini G, Moshammer H, Polanska K, Clancy L, et al. Exposure to secondhand smoke in terraces and other outdoor areas of hospitality venues in eight European countries. *PLoS One*. 2012;7:e42130

Manzanares-Laya S, López MJ, Sánchez-Martínez F, Fernández E, Nebot M. Impacto de la Ley 28/2005 de medidas sanitarias frente al tabaquismo en la prevalencia de la exposición al humo ambiental del tabaco en Barcelona. *Gac Sanit.* 2011;25:495-500.

Martínez-Sánchez JM, Fu M, Schiaffino A, Sureda X, Saltó E, Moncada A, Ariza C, Nebot M et al. Exposición al humo ambiental del tabaco en el hogar y el tiempo libre según el día de la semana (laborable y no laborable) en Barcelona. *Adicciones.* 2012;24:173-7.

Nebot M, Manzanares S, López MJ, Ariza C, Galán I, Moncada A, et al. Estimación de la exposición al humo ambiental de tabaco: revisión de cuestionarios utilizados en España. *Gac Sanit.* 2011;25:322-8.

Nerín I, Alayeto C, Córdoba R, López MJ, Nebot M. Measurement of fine breathable particles (PM(2.5)) as a marker of environmental smoke in catering establishments in Zaragoza. *Arch Bronconeumol.* 2011;47:190-4.

Puig C, Vall O, Garcia-Algar O, Papaseit E, Pichini S, Salto E, Villalbí JR. Assessment of prenatal exposure to tobacco smoke by cotinine in cord blood for the evaluation of smoking control policies in Spain. *BMC Pregnancy Childbirth.* 2012;12:26.

Sureda X, Martínez-Sánchez JM, López MJ, Fu M, Agüero F, Saltó E, et al. Secondhand smoke levels in public building main entrances: outdoor and indoor PM2.5 assessment. *Tob Control.* 2012;21:543-8.

Villalbí JR, Sánchez E, Benet J, Cabezas C, Castillo A, Guarga A, et al.; Barcelona Group for Smoking Regulation Policies Evaluation. The extension of smoke-free areas and acute myocardial infarction mortality: before and after study. *BMJ Open.* 2011;1:e000067.

Villalbí JR, Suelves JM, García-Continente X, Saltó E, Ariza C, Cabezas C. Cambios en la prevalencia del tabaquismo en los adolescentes en España. *Aten Primaria.* 2012;44:36-42.

Villarroel N, López MJ, Sánchez-Martínez F, Fernández E, Nebot M. Exposición al humo ambiental de tabaco en locales de hostelería de Barcelona: medición de partículas respirables. *Gac Sanit.* 2011;25:220-3.

Premis i altres

Juárez O. Premi especial a la millor comunicació oral a les III Jornades del "Comité Nacional para la Prevención del Tabaquismo" (CNPT) pel treball "Evaluación de la efectividad de "PASO DE FUMAR" (Programa de Prevención Indicada del consumo de tabaco y cánnabis en jóvenes". Any 2012.

Substàncies psicoactives: alcohol i drogues no institucionalitzades

Projectes científics

Investigador principal: Carles Ariza.
Títol: Evaluación de la efectividad de una intervención de tratamiento precoz para dejar de fumar tabaco y cánnabis en jóvenes.
Finançament: Plan Nacional de Drogas (PND).
Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Període de vigència: 2009-2012.
Investigador principal: M. Teresa Brugal.
Títol: Diferencias por género y edad en mortalidad de una cohorte de admitidos a tratamiento por abuso o dependencia de alcohol.

Finançament: Plan Nacional de Drogas (PND).
Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
Període de vigència: 2011-2013.

Investigador principal: Manel Nebot.
Títol: Factores asociados al consumo de alcohol en jóvenes según lugar de origen y trayectoria migratoria familiar.
Finançament: Plan Nacional de Drogas (PND).
Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
Període de vigència: 2011-2012.

Publicacions en revistes indexades

Barrio Anta G, Oliva J, Bravo MJ, De Mateo S, Domingo-Salvany A; Itinere Working Group (Brugal MT). Estimating the prevalence of drug injection using a multiplier method based on a register of new HIV diagnoses. *Eur J Public Health*. 2011;21:646-8.

Barrio G, Bravo MJ, Brugal MT, Díez M, Regidor E, Belza MJ, de la Fuente L; the Itinere Working Group. Harm reduction interventions for drug injectors or heroin users in Spain: expanding coverage as the storm abates. *Addiction*. 2012;107:1111-22.

Bravo MJ, Vallejo F, Barrio G, Brugal MT, Molist G, Pulido J, et al.; the ITINERE Project Group. HCV seroconversion among never-injecting heroin users at baseline: No predictors identified other than starting injection. *Int J Drug Policy*. 2012;23:415-9.

Brugal MT. El papel de la Sanidad Penitenciaria en la prevención y tratamiento del consumo de drogas ilegales. *Rev Esp Sanid Penit*. 2012;14:1-2.

Dietze P, Winter R, Pedrana A, Leicht A, Majó I Roca X, Brugal MT. Mobile safe injecting facilities in Barcelona and Berlin. *Int J Drug Policy*. 2012;23:257-60.

Folch C, Casabona J, Brugal MT, Majó X, Esteve A, Meroño M, Gonzalez V; REDAN Study Group. Sexually transmitted infections and sexual practices among injecting drug users in harm reduction centers in Catalonia. *Eur Addict Res*. 2011;17:271-8.

Folch C, Casabona J, Brugal MT, Majó X, Meroño M, Espelt A, González V; Grupo REDAN. Perfil de los usuarios de drogas por vía parenteral que mantienen conductas de riesgo relacionadas con la inyección en Cataluña. *Gac Sanit*. 2012;26:37-44.

González-Zobl G, Carrillo-Santisteve P, Rodríguez-Martos A, Brugal MT. Urgencias en consumidores de Cannabis en Barcelona. *Med Clin (Barc)*. 2011;136:310-1.

Guitart AM, Espelt A, Castellano Y, Bartoli M, Villalbí JR, Domingo-Salvany A, Brugal MT. Impacto del trastorno por consumo de alcohol en la mortalidad: ¿hay diferencias según la edad y el sexo?. *Gac Sanit*. 2011;25:385-90.

Guitart AM, Bartoli M, Villalbí JR, Guilañá E, Castellano Y, Espelt A, Brugal MT. Prevención indicada del consumo problemático de drogas en adolescentes de Barcelona. *Rev Esp Salud Publica*. 2012;86:189-98.

Herrero MJ, Domingo-Salvany A, Brugal MT, Torrens M; Itinere Investigators. Incidence of psychopathology in a cohort of young heroin and/or cocaine users. *J Subst Abuse Treat*. 2011;41:55-63.

Ivano Scandurra R, García-Altés A, Nebot M. Impacto social del consumo abusivo de alcohol en el estado español. consumo, coste y políticas. *Rev Esp Salud Publica*. 2011;85:141-7.

Molist G, Barrio G, Santos S, Brugal MT, Rodríguez-Artalejo F, Pulido J, et al. Déficit de calidad del Índice Nacional de Defunciones: lecciones aprendidas al estudiar la mortalidad de dos cohortes de admitidos a tratamiento por drogas. *Gac Sanit*. 2012;26:261-6.

Neira-León M, Barrio G, Bravo MJ, Brugal MT, de la Fuente L, Domingo-Salvany A, et al.; Project Itinere Group. Infrequent opioid overdose risk reduction behaviours among young adult heroin users in cities with wide coverage of HIV prevention programmes. *Int J Drug Policy*. 2011;22:16-25.

Pulido J, Barrio G, Lardelli P, Bravo MJ, Brugal MT, Espelt A, et al.; Itinere Project Group. Cannabis use and traffic injuries. *Epidemiology*. 2011;22:609-10.

Santos S, Brugal MT, Barrio G, Castellano Y, Domingo-Salvany A, Espelt A, et al.; The Itinere Project Group. Assessing the effect of patterns of cocaine and alcohol use on the risk of adverse acute cocaine intoxication. *Drug Alcohol Rev*. 2012;31:439-46.

Sordo L, Chahua M, Bravo MJ, Barrio G, Brugal MT, Domingo-Salvany A, et al.; ITINERE Project Group. Depression among regular heroin users: the influence of gender. *Addict Behav*. 2012;37:148-52.

Villalbí JR, Suelves JM, Saltó E, Cabezas C. Valoración de las encuestas a adolescentes sobre consumo de tabaco, alcohol y cannabis en España. *Adicciones*. 2011;23:11-6.

Altres publicacions

Villalbí JR, Brugal MT. Epidemiología del consumo de alcohol y de sus consecuencias en la salud. A: Pascual-Pastor F, Guardia-Seregnini J (Coords). Monografía sobre el alcoholismo. Barcelona: Socidrogalcohol, 2012; p.43-74.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Avaluació del programa d'assessorament i atenció a adolescents consumidors de drogues i les seves famílies. Autora de la tesina: Montse Bartoli. Direcció: M. Teresa Brugal i Anna Guitart Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: Conocimiento de las prácticas de prevención de sobredosis de opiáceos en los usuarios de drogas que asisten a los centros de reducción de daños.

Autora de la tesina: Ana Sarasa. Direcció: Carmen Vecino i Albert Espelt. Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: Característiques, procés migratori, patrons de consum i ús de serveis sanitaris en els immigrants usuaris dels recursos de reducció de danys de Catalunya.

Autora de la tesina: Núria Saigi. Direcció: Albert Espelt i Teresa Brugal Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Premis i altres

Guitart AM. XXI Premi de la Sociedad Española de Epidemiología al millor article original publicat a Gaceta Sanitaria durant l'any 2011 pel treball "Impacto del trastorno por consumo de alcohol en la mortalidad: ¿hay diferencias de edad y sexo?". Any 2012.

Determinants de salut segons els grups d'edat

Objectius estratègics

- Estudi dels determinants de la salut tenint en compte els grups d'edat.

Projectes científics

Investigador principal: Carles Ariza.
Títol: Diseño y evaluación de la efectividad de una intervención de prevención de la obesidad infantil en escolares.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2010-2012.

Investigador principal: Manel Nebot.
Títol: Ensayo clínico aleatorizado para evaluar la eficacia de los talleres de entrenamiento de la memoria en personas de 65 a 80 años.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2012-2014.

Publicacions en revistes indexades

Ariza C, Villalbí JR, Sánchez-Martínez F, Nebot M. La evaluación del proceso en relación con la evaluación de la efectividad: experiencias de programas en el medio escolar. Gac Sanit. 2011;25:32-9.

Fontecha CG, Balagué F, Pellisé F, Rajmil L, Aguirre M, Pasarín MI, et al. Low back pain in adolescents: is quality of life poorer in those seeking medical attention? Spine (Phila Pa 1976). 2011;36:E1154-61.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Disseny i prova pilot d'un programa de prevenció de l'obesitat infantil en escolars de Barcelona.

Autora de la tesina: Elisabet Suades.
Direcció: Carles Ariza i Francesca Sánchez.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona 2011.

Títol: Evaluación de una estrategia participativa de promoción de la salud en entornos escolares.
Autora de la tesina: Pilar Ramos.
Direcció: M. Isabel Pasarín.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2011.

Títol: Baixem al Carrer. Programa per a persones grans amb mobilitat reduïda. Per barreres arquitectòniques. Avaluació de la seva implantació març 2010- febrer 2011.
Autors de la tesina: Sandra Gabarró i Mar Oriol.
Direcció: Elia Díez i M. Isabel Pasarín.
Diplomat en Sanitat.
Barcelona, 2011.

Premis i altres

García Carrasco M. Premi del Grupo EJE a "las Mejores Contribuciones de sus Socios/as en el Campo de la Epidemiología y la Salud Pública" de la Sociedad Española de Epidemiología (SEE) pel treball "Evaluación de un programa de actividad física para personas mayores. Activa't als parcs de Barcelona". Any 2011.

García M, Artazcoz L, Díez E, Lozano N, Vallès C, Arranz G, et al. Premi del Pla integral d'Alimentació i Activitat física Saludable (PAAS) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya pel programa 'Activa't als parcs de Barcelona', que promou l'activitat física en la gent gran. Any 2012.

Ariza C, Sánchez F, Valmayor S, Serral G, Pasarín MI, Juárez O, et al. Premi del Pla integral d'Alimentació i Activitat física Saludable (PAAS) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya pel "Projecte de Prevenció de l'Obesitat Infantil a Barcelona (POIBA)". Any 2012.

Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments

Objectius estratègics

- Resposta fiable i ràpida a les demandes analítiques de l'aigua, l'aire, el tractament d'aliments, així com qualsevol anormalitat detectada en relació amb els animals a Barcelona, i garantir-ne la qualitat analítica.
- Aprofundiment en l'estudi d'enteropatògens en aigües i aliments.
- Identificació dels efectes de la contaminació ambiental sobre la salut poblacional, incloent-hi el fum del tabac i els diversos contaminants atmosfèrics.

Projectes científics

Investigadora principal: Sylvia Medina (coordinador a l'ASPB: Manel Nebot).
Títol: Improving Knowledge and Communication for Decision Making on Air Pollution and Health in Europe – APHEKOM.
Finançament: Unió Europea. Executive Agency for Health and Consumers.
Període de vigència: 2008-2011.

Investigador principal: Jordi Figuerola i Borràs (coordinador a l'ASPB: Tomás Montalvo).
Títol: La red de transmisión de un virus emergente: las interacciones huésped (aves)-vector (mosquitos)-patógenos (flavivirus - virus west nile).
Finançament: CSIC Doñana.
Període de vigència: 2009-2011.

Publicacions en revistes indexades

Fontcuberta M, Calderon J, Villalbí JR, Centrich F, Portaña S, Espelt A, et al. Total and inorganic arsenic in marketed food and associated health risks for the Catalan (Spain) population. *J Agric Food Chem.* 2011;59:10013-22.

Ibáñez M, Portolés T, Rúbies A, Muñoz E, Muñoz G, Pineda L, et al. The power of hyphenated chromatography/time-of-flight mass spectrometry in public health laboratories. *J Agric Food Chem.* 2012;60:5311-23.

Jiménez V, Rúbies A, Centrich F, Companyó R, Guiteras J. Development and validation of a multiclass method for the analysis of antibiotic residues in eggs by liquid chromatography-tandem mass spectrometry. *J Chromatogr A.* 2011;1218:1443-51.

Kumar P, Rúbies A, Companyó R, Centrich F. Hydrophilic interaction chromatography for the analysis of aminoglycosides. *J Sep Sci.* 2012;35:498-504.

Kumar P, Rúbies A, Companyó R, Centrich F. Determination of aminoglycoside residues in kidney and honey samples by hydrophilic interaction chromatography-tandem mass spectrometry. *J Sep Sci.* 2012;35:2710-7.

Altres publicacions

Llorente-Mirandes T, Calderón J, López-Sánchez JF, Centrich F, Rubio R. A fully validated method for the determination of arsenic species in rice and infant cereal products. *Pure Appl. Chem.* 2012;84:225-38.

Muñoz J, Eritja R, Alcaide M, Montalvo T, Soriguer RC, Figuerola J. Host-feeding patterns of native *Culex pipiens* and invasive *Aedes albopictus* mosquitoes (Diptera: Culicidae) in urban zones from Barcelona, Spain. *J Med Entomol.* 2011;48:956-60.

Muñoz E, Muñoz G, Pineda L, Serrahima E, Centrich F. Multiresidue method for pesticide residue analysis in food of animal and plant origin based on GC or LC and MS or MS/MS. *Journal of AOAC International.* 2012;95:1777-96.

Porta M, López T, Gasull M, Rodríguez-Sanz M, Garí M, Pumarega J, et al. Distribution of blood concentrations of persistent organic pollutants in a representative sample of the population of Barcelona in 2006, and comparison with levels in 2002. *Sci Total Environ.* 2012;423:151-61.

Villalbí JR, Carrascal D, Caylà JA, Rodríguez P, Cruz MA, Pintó JM. Gestión del riesgo de asma por haba de soja: monitorización y vigilancia. *Gac Sanit.* 2011;25:542-4.

Centrich F, Subirana T, Granados M, Companyó R. Practical Quality Control: the Experiences of a Public Health Laboratory. A: Ahmed Badr Eldin editor. *Modern Approaches To Quality Control.* Rijeka (Croàcia): In Tech, 2011. p. 415-38.

Díaz Ramos MC, Suárez A, Rúbies A, Centrich F, Korte-McIlwrick E, acompanyó R. Determination of 24 PAHs in Drinking Water. Santa Clara (USA): Agilent Technologies; 2012.

Rodríguez-Pastor R, Senar JC, Ortega A, Faus J, Uribe F, Montalvo T. Distribution patterns of invasive Monk parakeets (*Myiopsitta monachus*) in an urban habitat. *Animal Biodiversity and Conservation.* 2012; 35(1):107-17.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Desenvolupament d'un mètode d'anàlisi de materials en contacte amb els aliments per HPLC-MS/MS.

Autora de la tesina: Georgina Fortuny.
Direcció: Laura Pineda i Ramon Companyó.
Màster de Química avançada. Universitat de Barcelona.
Barcelona, 2011.

Títol: Establecimiento de metodología analítica para la determinación de residuos y contaminantes en muestras alimentarias.

Autora de la tesi: Sònia Abuín.
Direcció: Maria Dolors Prat i Ramon Companyó.
Universitat de Barcelona, 2012.

2 Àrea de Problemes de Salut

Línies de recerca

L'Àrea de recerca sobre problemes de salut engloba la línia de recerca sobre la salut laboral i el risc psicosocial, la recerca sobre algunes malalties transmissibles, sobre les lesions per causes externes i el càncer.

Una àrea important és la identificació dels factors de **risc psicosocial** relacionats amb l'estat de salut en diferents col·lectius de treballadors i treballadores, i l'anàlisi de la possible interacció entre la salut mental, els factors de risc psicosocial i l'àmbit laboral.

La recerca en **malalties transmissibles** es va estimular l'any 1986, coincidint amb l'impuls al sistema de declaració obligatòria de determinades malalties (particularment VIH/SIDA, tuberculosi, malaltia meningocòccica, malalties importades, etc.). Sota aquest epígraf s'estudia i es realitza la gestió dels brots epidèmics, les actuacions comunitàries amb relació al Pla de Vacunació i tot un conjunt de malalties transmissibles que s'agrupen sota la denominació d'altres malalties transmissibles (*Haemophilus Influenzae*, malaltia meningocòccica, etc.).

Per últim, i integrant les accions realitzades per organitzacions comunitàries a través de subvencions i les realitzades amb recursos propis, trobem, dins els problemes de salut, **les lesions** causades per col·lisió de trànsit. Més recentment s'ha reprès la recerca al voltant del **càncer**, vinculada al reforçament de les activitats d'informació i de prevenció primària i secundària.

Salut laboral i risc psicosocial del treball

Objectius estratègics

- Anàlisi de la relació entre el treball i la salut
- Anàlisi de les desigualtats de gènere en salut relacionades amb el treball
- Estudi del risc psicosocial del treball

Publicacions en revistes indexades

Barbaglia G, Vilagut G, Artazcoz L, Haro JM, Ferrer M, Forero CG, Alonso J. Association between annual earnings and mental disorders in Spain: individual and societal-level estimates. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol.* 2012;47:1717-25.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Relación entre las largas jornadas de trabajo y el estado de salud según el género y la clase social.
Autora de la tesina: Anabel Gutiérrez.
Direcció: Lucía Artazcoz.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2011.

Títol: Diferencias en las condiciones de empleo, de trabajo y el estado de salud entre las personas que trabajan a tiempo parcial y a tiempo completo.

Autor de la tesina: Xavier Bartoll.
Direcció: Imma Cortès i Lucía Artazcoz.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2011.

Títol: Diferencias en las condiciones de trabajo y salud entre la población ocupada autónoma y asalariada de Catalunya.
Autora de la tesina: Helena Basart.
Direcció: Imma Cortès.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2012.

Títol: Salud laboral de la población
trabajadora del sector servicios en España
desde una perspectiva de género.
Autora de la tesina: Pamela Merino.
Direcció: Fernando G. Benavides i Lucía
Artazcoz.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu
Fabra.
Barcelona, 2012.

Premis i altres

Gutiérrez-Vera A, Artazcoz L, Benavides FG.
Premi al millor pòster de la 1a jornada
científica CISAL-UPF pel treball: Relación
entre las largas jornadas de trabajo y el
estado de salud según el género y la clase
social. Any 2011.

Malalties transmissibles

Objectius estratègics

- Disseny i avaluació d'intervencions per prevenir l'adopció de comportaments de risc respecte a nous casos de determinades malalties, particularment les de declaració obligatòria.
- Validesa i exhaustivitat dels sistemes de monitorització de la cobertura vacunal.
- Avaluació dels determinants del compliment del calendari vacunal
- Estudi de la relació VIH/SIDA- tuberculosi-toxicomanies i les implicacions per al seu control.
- Coordinació del "Programa de prevenció i control de la tuberculosi a la ciutat de Barcelona" i del "Programa SIDA".
- Coordinació de la Unitat Temàtica d'Investigació en Tuberculosi, que comprèn la coordinació de diversos projectes d'investigació que engloben aspectes epidemiològics, clínics i microbiològics d'aquesta malaltia.
- Desenvolupament de sistemes de mesura de l'evolució de la tuberculosi i de l'adherència i compliment del seu tractament.
- Identificació de les mesures de control més útils i dels protocols d'investigació més adequats en cas de brot epidèmic.

VIH/Sida

Projectes científics

Investigadora principal: Patricia García de Olalla.
Títol: Estudio del período de incubación del SIDA y la supervivencia de la infección por VIH en cohortes de seroconvertidores (GEMES).
Finançament: Fundación para la Investigación y Prevención del Sida en España (FIPSE).
Període de vigència: 2008-2011.

Investigador principal: Luis de la Fuente (coordinadora a l'ASPB: Patricia García de Olalla).
Títol: Las pruebas rápidas del VIH en España: descripción de programas, evaluación de impacto y análisis de su potencial como estrategia para promover el diagnóstico precoz.
Finançament: Fundación para la Investigación y Prevención del Sida en España (FIPSE).
Període de vigència: 2011-2012.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Validación HIV-TB coinfection project. Estudio Euro TB.
Finançament: European Tuberculosis Surveillance Network.
Període de vigència: 2011-2013.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: País de probable adquisición de la infección por VIH y barreras de acceso a la prevención y a la prueba de VIH de la población inmigrante en España.
Finançament: Fundación para la Investigación y Prevención del Sida en España (FIPSE).
Període de vigència: 2011-2013.

Investigadora principal: Patricia García de Olalla.
Títol: Efectividad de un programa piloto de estudio de contactos proactivo de las personas infectadas por el VIH.
Finançament: Dirección General de farmacia y Productos Sanitarios. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
Període de vigència: 2012-2013.

Publicacions en revistes indexades

Bliven-Sizemore EE, Johnson JL, Goldberg S, Burman WJ, Villarino ME, Chaisson RE; Tuberculosis Clinical Trials Consortium (Caylà JA). Effect of HIV infection on tolerability and bacteriologic outcomes of tuberculosis treatment. *Int J Tuberc Lung Dis*. 2012;16:473-9.

Committee for the CASCADE Collaboration (García de Olalla P). Timing of HAART initiation and clinical outcomes in human immunodeficiency virus type 1 seroconverters. *Arch Intern Med*. 2011;171:1560-9.

Ferreros I, Hurtado I, Del Amo J, Muga R, Del Romero J, García P et al.; Grupo de Estudio Multicéntrico Español de Seroconvertidores (GEMES) (García de Olalla P). Effectiveness of combined antiretroviral therapy on multiple aids-defining illnesses in an hiv seroconverter cohort. *Enferm Infecc Microbiol Clin* 2011; 29:179-84

García de Olalla P, Mazardo C, Sambeat MA, Ocaña I, Knobel H, Humet V, et al.; HIV Surveillance Group. Epidemiological characteristics and predictors of late presentation of HIV infection in Barcelona (Spain) during the period 2001-2009. *AIDS Res Ther*. 2011;8:22.

García de Olalla P, Reyes JM, Caylà JA. Retraso diagnóstico de la infección por VIH. *Rev Esp Sanid Penit*. 2012;14:28-35.

HIV-CAUSAL Collaboration (García de Olalla P, Caylà JA). The effect of efavirenz versus nevirapine-containing regimens on immunologic, virologic and clinical outcomes in a prospective observational study. *AIDS*. 2012;26:1691-705.

HIV-CAUSAL Collaboration (García de Olalla P, Caylà JA). Impact of antiretroviral therapy on tuberculosis incidence among HIV-positive patients in high-income countries. *Clin Infect Dis*. 2012;54:1364-72.

Hoyos J, de la Fuente L, Fernández S, Gutiérrez J, Rosales MA, García de Olalla P, et al.; Grupo de Pruebas Rápidas de VIH Madrid. La oferta de la prueba rápida del VIH en la calle dentro del ámbito universitario: ¿una estrategia prioritaria? Gac Sanit. 2012;26:131-7.

Jaffe HW, De Stavola BL, Carpenter LM, Porter K, Cox DR; CASCADE Collaboration (García de Olalla P). Immune reconstitution and risk of Kaposi sarcoma and non-Hodgkin lymphoma in HIV-infected adults. AIDS. 2011;25:1395-403.

Jarrin I, Pantazis N, Gill MJ, Geskus R, Perez-Hoyos S, Meyer L, et al.; CASCADE Collaboration in EuroCoord (García de Olalla P). Uptake of combination antiretroviral therapy and HIV disease progression according to geographical origin in seroconverters in Europe, Canada, and Australia. Clin Infect Dis. 2012;54:111-8.

Monge S, Jarrin I, Pérez-Hoyos S, Ferreros I, García de Olalla P, Muga R, et al.; on behalf of GEMES. Educational level and HIV disease progression before and after the introduction of HAART: a cohort study in 989 HIV seroconverters in Spain. Sex Transm Infect. 2011; 87:571-6.

Mussini C, Cossarizza A, Sabin C, Babiker A, De Luca A, Bucher HC, et al.; CASCADE Collaboration (Caylà JA, García de Olalla P). Decline of CD4 T-cell count before start of therapy and immunological response to treatment in antiretroviral-naïve individuals. AIDS. 2011; 25:1041-9.

Pantazis N, Morrison C, Amornkul PN, Lewden C, Salata RA, Minga A, et al.; CASCADE Collaboration in EuroCoord and ANRS 1220 Primo-CI Study Group (García de Olalla P, Caylà JA). Differences in HIV natural history among African and non-African seroconverters in Europe and seroconverters in sub-Saharan Africa. PLoS One. 2012;7:e32369.

Van der Helm JJ, Prins M, Del Amo J, Bucher HC, Chêne G, Dorrucci M, et al.; CASCADE Collaboration (Caylà JA, García de Olalla P). The Hepatitis C epidemic among HIV-positive men who have sex with men: incidence estimates from 1990 to 2007. AIDS 2011; 25:1083-91.

Vives N, Carnicer-Pont D, García de Olalla P, Camps N, Esteve A, Casabona J; HIV and STI Surveillance Group. Factors associated with late presentation of HIV infection in Catalonia, Spain. Int J STD AIDS. 2012;23:475-80.

Writing Committee for the CASCADE Collaboration (García de Olalla P). Timing of HAART initiation and clinical outcomes in human immunodeficiency virus type 1 seroconverters. Arch Intern Med. 2011;171:1560-9.

Zugna D, Geskus RB, De Stavola B, Rosinska M, Bartmeyer B, Boufassa F, et al.; CASCADE Collaboration in EuroCoord (García de Olalla P, Caylà JA). Time to virological failure, treatment change and interruption for individuals treated within 12 months of HIV seroconversion and in chronic infection. Antivir Ther. 2012;17:1039-48.

Altres publicacions

Caylà JA. Tuberculosis y VIH: una visión desde la salud pública. VIH y Sida. 2011;71-79.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Time series analysis comparing mandatory and voluntary notification of newly diagnosed HIV infections in a city with a concentrated epidemic.
Autora de la tesina: Juliana Reyes.
Direcció: Patricia García de Olalla i Joan A. Caylà.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2011.

Títol: Contextos de vulnerabilidad frente al VIH en hombres mayores que tienen sexo con hombres: un estudio exploratorio.
Autor de la tesina: Martin Negrete Larsch.
Direcció: Silvia Martín i Elia Díez.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2011.

Títol: Evolución de las infecciones de transmisión sexual: impacto de la conducta sexual.
Autor de la tesina: Marc Martí.
Direcció: Patricia García de Olalla i Joan A. Caylà.
Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2012.

Tuberculosis

Projectes científics

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Study 26. Randomized multicenter open-label non-inferiority trial comparing 12 once-weekly doses of Rifapentine 900mg + Isoniazid 900 mg given by DOT vs 9 mo of self-administered daily INH 300 mg in treatment of LTBI in persons at high risk.
Finançament: Centers for Disease Control and Prevention (CDC), EEUU; Tuberculosis Trials Consortium (TBTC).
Període de vigència: 2003-obert.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Evaluación de una prueba de determinación del interferon-gamma para el diagnóstico de la infección tuberculosa a partir de un estudio de cohortes en individuos a riesgo de presentar tuberculosis.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2009-2011.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Validación de un score predictivo del abandono del tratamiento antituberculoso.
Finançament: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica (SEPAR).
Període de vigència: 2011-2012.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Estudio 33. TBTC Study 33. An Evaluation of Adherence to Latent Tuberculosis Infection (LTBI) Treatment With 12 Doses of Once Weekly Rifapentine (RPT) and Isoniazid (INH) Given as Self-administered (SAT) Versus Directly-observed Therapy (DOT): iAdhere.
Finançament: Centers for Disease Control and Prevention (CDC), EEUU; Tuberculosis Trials Consortium (TBTC).
Període de vigència: 2012-2014.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: A phase III contact tracing trial comparing the diagnostic performance of C-Tb to QuantiFERON®-TB Gold In-Tube, in combination with a double blind randomized split body safety assessment of C-Tb versus 2 T.U. Tuberculin PPD RT23 SS1.
Finançament: Statens Serum Institut TESEC-06.
Període de vigència: 2012-2014.

Publicacions en revistes indexades

Alcaide F, Caylà JA. Multidisciplinary approaches that include studies of TB

epidemiology, comparative genomics, evolution and host-pathogen interaction are essential to the development of better tools and strategies to control and eliminate TB. Introduction. *Enferm Infecc Microbiol Clin*. 2011;29:1.

Català L, Orcau A, García de Olalla P, Millet JP, Rodríguez-Mondragón A, Caylà JA; TB-HIV Working Group. Survival of a large cohort of HIV-infected tuberculosis patients in the era of highly active antiretroviral treatment. *Int J Tuberc Lung Dis*. 2011;15:263-9.

Caylà JA, Orcau A. Control of tuberculosis in large cities in developed countries: an organizational problem. *BMC Med*. 2011;9:127.

Culqui DR, Munayco E CV, Grijalva CG, Cayla JA, Horna-Campos O, Alva Ch K, Suarez O LA. Factors Associated With the Non-Completion of Conventional Anti-Tuberculosis Treatment in Peru. *Arch Bronconeumol*. 2012;48:150-5.

Dominkovics P, Granell C, Pérez-Navarro A, Casals M, Orcau A, Caylà JA. Development of spatial density maps based on geoprocessing web services: application to tuberculosis incidence in Barcelona, Spain. *Int J Health Geogr*. 2011;10:62.

Dorman SE, Goldberg S, Stout JE, Muzanyi G, Johnson JL, Weiner M, et al.W; Tuberculosis Trials Consortium (Caylà JA). Substitution of rifapentine for rifampin during intensive phase treatment of pulmonary tuberculosis: study 29 of the tuberculosis trials consortium. *J Infect Dis*. 2012;206:1030-40.

García JM, Blanquer R, Rodrigo T, Caylà JA, Caminero JA, Vidal R, et al.; Working Group on Completion of Tuberculosis Treatment in Spain. Social, clinical and microbiological differential characteristics of tuberculosis among immigrants in Spain. *PLoS One*. 2011;6:e16272.

Horna-Campos OJ, Consiglio E, Sánchez-Pérez HJ, Navarro A, Caylà JA, Martín-Mateo M. Pulmonary tuberculosis infection among workers in the informal public transport sector in Lima, Peru. *Occup Environ Med*. 2011;68:163-5.

Jiménez J, Galmés AM, Herrera D, Bonilla LA, Luque MA, Bosch C, Nocolau A, Caylà JA.

Vigilancia de la tuberculosis en las Islas Baleares y caracterización de los casos infradeclarados entre los años 2005 y 2007. *Gac Sanit*. 2011;25:84-6.

Marco A, Orcau A, Jané Galliga R, Escribano Ibáñez M, Caylà JA, Solé Zapata N, et al. Concordance of tuberculin tests and Interferon gamma release assays in the prison population. *Rev Esp Sanid Penit*. 2011;13:15-20.

Marco A, Solé N, Orcau A, Escribano M, del Baño L, Quintero S, Caylà JA. Prevalence of latent tuberculosis infection in inmates recently incarcerated in a men's prison in Barcelona. *Int J Tuberc Lung Dis*. 2012;16:60-4

Martín V, García de Olalla P, Orcau A, Caylà JA. Factors associated with tuberculosis as an AIDS-defining disease in an immigration setting. *J Epidemiol*. 2011;21:108-13.

Millet JP, Orcau A, Rius C, Casals M, García de Olalla P, Moreno A et al.; Barcelona Tuberculosis Working Group. Predictors of death among patients who completed tuberculosis treatment: a population-based cohort study. *PLoS One*. 2011;6:e25315.

Orcau A, Caylà JA, Martínez JA. Epidemiología actual de la tuberculosis. Programas de prevención y control. *Enferm Infecc Microbiol Clin*. 2011;29:2-7.

Ospina JE, Orcau A, Millet JP, Sánchez F, Casals M, Caylà JA. Community health workers improve contact tracing among immigrants with tuberculosis in Barcelona. *BMC Public Health*. 2012;12:158.

Rodrigo T, Caylà JA, Casals M, García JM, Caminero JA, Ruiz-Manzano J et al.; Working Group on Completion of Tuberculosis Treatment in Spain. A predictive scoring instrument for tuberculosis lost to follow-up outcome. *Respir Res*. 2012;13:75.

Salinas J, Calvillo S, Caylà JA, Nedel FB, Martín M, Navarro A. Delays in the diagnosis of pulmonary tuberculosis in Coahuila, Mexico. *Int J Tuberc Lung Dis*. 2012;16:1193-8.

Solé N, Marco A, Escribano M, Orcau A, Quintero S, del Baño L, Caylà JA. Prevalencia de infección tuberculosa latente en población inmigrante que ingresa en prisión. *Rev Esp Sanid Penit*. 2012;14:12-8.

Sterling TR, Villarino ME, Borisov AS, Shang N, Gordin F, Bliven-Sizemore E et al.; TB Trials

Brots epidèmics

Consortium PREVENT TB Study Team (Caylà JA, Orcau A, Tortajada C, Millet JP, Moreno A, Nelson J, del Baño L, Fina L). Three months of rifapentine and isoniazid for latent tuberculosis infection. N Engl J Med. 2011;365:2155-66.

Altres publicacions

Moreno A, Millet JP, Orcau A, Fina L, del Baño L, Villegas S et al. Tabaco y tuberculosis, una asociación evidente. Prevención del Tabaquismo. Publicación de la Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica. 2011;13:8-18.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Factors associats a tuberculosi resistent a Isoniazida (H), Rifampicina ® o mabdues (MDR) a Barcelona entre 2000 i 2007.
Autora de la tesi: Laura García Polo.
Direcció: Joan A. Caylà.
Universitat Politècnica de Catalunya .
Barcelona, 2012.

Títol: Estudio de las recurrencias y de la supervivencia en los enfermos de tuberculosis que han completado el tratamiento en la ciudad de Barcelona.
Autor de la tesi: Juan Pablo Millet.
Direcció: Joan A. Caylà i José María Miró.
Universitat Autònoma de Barcelona.
Barcelona, 2012.

Projectes científics

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Factores de riesgo de hospitalización por gripe A(H1N1) 2009 y efectividad de intervenciones farmacológicas, higiene de manos, higiene respiratoria y otras medidas no farmacológicas en su prevención. Estudio de casos y controles.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2009-2011.

Investigador principal: Manel Nebot.
Títol: Evaluación del impacto de las recomendaciones preventivas sobre la gripe A(H1B1)v en la población de riesgo y la adopción de medidas no farmacológicas en población general, comunidad escolar y grupo de riesgo.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2009-2012.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Estudio rápido de la característica de los brotes de gripe A(H1N1) versus factores asociados con el caso índice y con las medidas preventivas.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2010-2011.

Publicacions en revistes indexades

Agüero F, Nebot M, Pérez Giménez A, López MJ, García Continente X. Adoption of preventive measures during and after the 2009 influenza A (H1N1) virus pandemic peak in Spain. Prev Med. 2011;53:203-6.

Agüero F, Nebot M, Pérez A, López MJ, García-Continente X. Actitudes y comportamientos preventivos durante la pandemia de gripe (H1N1) 2009 en España. Rev Esp Salud Pública. 2011;85:73-80

Capelastegui A, Quintana JM, Bilbao A, España PP, Garin O, Alonso J, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group, Spain (Caylà JA). Score to identify the severity of adult patients with influenza A (H1N1) 2009 virus infection at hospital admission. Eur J Clin Microbiol Infect Dis. 2012;31:2693-701.

Cardeñosa N, Rodés A, Follia N, Plasencia E, Lafuente S, Arias C, et al. Epidemiological analysis of severe hospitalized 2009 pandemic influenza A (H1N1) cases in Catalonia, Spain. Hum Vaccin. 2011;7:226-9.

Català L, Rius C, García de Olalla P, Nelson JL, Alvarez J, Minguell S, et al. Pandemic A/ H1N1 influenza: transmission of the first cases in Spain. Enferm Infecc Microbiol Clin. 2012;30:60-3.

Delgado-Rodríguez M, Castilla J, Godoy P, Martín V, Soldevila N, Alonso J, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group (Caylà JA, Tortajada C). Prognosis of hospitalized patients with 2009 H1N1 influenza in Spain: influence of neuraminidase inhibitors. *J Antimicrob Chemother.* 2012;67:1739-45.

Domínguez A, Alonso J, Astray J, Baricot M, Cantón R, Castilla J, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group (Caylà JA, Tortajada C). Factores de riesgo de hospitalización por gripe H1N1 2009 y efectividad de intervenciones farmacológicas y no farmacológicas en su prevención. Estudio de casos y controles. *Rev Esp Salud Pública.* 2011;85:3-15.

Domínguez A, Castilla J, Godoy P, Delgado-Rodríguez M, Martín V, Saez M, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group Spain (Caylà JA, Tortajada C). Effectiveness of pandemic and seasonal influenza vaccines in preventing hospitalization. *Vaccine.* 2012;30:5644-50.

Garin O, Galante M, García-Altés A, Sicuri E, Cots F, Nebot M, et al. Utilización de servicios y costes de los pacientes con gripe (H1N1) 2009 en España: antecedentes y protocolo de investigación. *Rev Esp Salud Pública.* 2011;85:19-31.

Godoy P, Pumarola T, Martínez A, Torner N, Rodés A, Carmona G, et al.; Grupo de trabajo de vigilancia y control de la gripe pandémica (Caylà JA, Tortajada C). Vigilancia de la gripe pandémica (H1N1) 2009 en Cataluña. Resultados e implicaciones. *Rev Esp Salud Pública.* 2011;85:37-45.

Godoy P, Rodés A, Alvarez J, Camps N, Barrabeig I, Sala MR, Minguell S, Lafuente S et al.; Grupo de trabajo de vigilancia y control de la gripe pandémica. Características de los casos graves hospitalizados por gripe pandémica a (H1N1) 2009 en Cataluña. *Rev Esp Salud Pública.* 2011;85:81-7.

Godoy P, Pumarola T, Sierra MJ, Godoy P, Torner N, Calafell F, et al. (Nebot M, Caylà JA). Conclusiones del taller "Resultados y lecciones aprendidas en la pandemia de gripe A (H1N1) 2009 a partir de los proyectos de investigación y la vigilancia de la salud pública". *Rev Esp Salud Pública.* 2011;85:121-2.

Godoy P, Castilla J, Delgado-Rodríguez M, Martín V, Soldevila N, Alonso J, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group, Spain (Caylà JA, Tortajada C). Effectiveness of hand hygiene and provision of information in preventing influenza cases requiring hospitalization. *Prev Med.* 2012;54:434-9.

González-Candelas F, Astray J, Alonso J, Castro A, Cantón R, Galán JC, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group (Caylà JA, Tortajada C). Sociodemographic factors and clinical conditions associated to hospitalization in influenza A (H1N1) 2009 virus infected patients in Spain, 2009-2010. *PLoS One.* 2012;7:e33139.

Launes C, García-García JJ, Martínez-Planas A, Moraga F, Astigarraga I, Arístegui J, et al.; CIBERESP Cases and Controls in Pandemic Influenza Working Group, Spain (Caylà JA, Tortajada C). 2009 H1N1: risk factors for hospitalization in a matched case-control study. *Eur J Pediatr.* 2012;171:1127-31.

Vargas-Leguas H, Caylà JA, Ballester I, Burgui R, Morteruel M, Horna O, et al. Factores asociados a la transmisión a los convivientes de gripe (H1N1) 2009. *Rev Esp Salud Pública.* 2011;85:57-62.

Vacunes i altres malalties transmissibles

Projectes científics

Investigador principal: Huibert A.P. Pols
(Coordinadors a l'ASPB: Cecília Tortajada, Joan A. Caylà).
Títol: Screening for Hepatitis B and C among migrants in the European Union.
Finançament: Unió Europea. Executive Agency for Health and Consumers.
Període de vigència: 2011-2013.

Investigador principal: Joan A. Caylà.
Títol: Cribado de las enfermedades transmisibles en población inmigrante de un barrio con bajo nivel socioeconómico: comparación de dos estrategias.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2012-2014.

Publicacions en revistes indexades

Barrabeig I, Rovira A, Muñoz P, Batalla J, Rius C, Sánchez JA et al. MMR vaccine effectiveness in an outbreak that involved day-care and primary schools. *Vaccine*. 2011;29:8024-31.

Calciati E, Lafuente S, De Simó M, Balfagon P, Bartolomé R, Caylà JA. A *Campylobacter* outbreak in a Barcelona school. *Enferm Infecc Microbiol Clin*. 2012;30:243-5.

Casals M, Pila P, Langohr K, Millet JP, Caylà JA; the Roma Population Working Group. Incidence of infectious diseases and survival among the Roma population: a longitudinal cohort study. *Eur J Public Health*. 2012;22:262-6.

Costas L, Bayas JM, Serrano B, Lafuente S, Muñoz MA. Motivations for participating in a clinical trial on an avian influenza vaccine. *Trials*. 2012;13:28.

Crespo I, Cardeñosa N, Godoy P, Carmona G, Sala MR, Barrabeig I et al. (Caylà JA). Epidemiology of pertussis in a country with high vaccination coverage. *Vaccine*. 2011;29:4244-8.

García-Villarrubia M, Millet JP, García de Olalla P, Gascón J, Fumadó V, i Prat J et al. Epidemiology of imported malaria among children and young adults in Barcelona (1990-2008). *Malar J*. 2011;10:347.

Lafuente S, Nolla J, Valdezate S, Tortajada C, Vargas-Leguas H, Parron I et al. Two simultaneous botulism outbreaks in Barcelona: *Clostridium baratii* and *Clostridium botulinum*. *Epidemiol Infect*. 2012 19:1-3.

Manzur A, Izquierdo C, Ruiz L, Sousa D, Bayas JM, Celorrio J et al.; Working Group for the Study of Prevention of Community Acquired Pneumonia in the Elderly (Nebot M). Influence of prior pneumococcal and influenza vaccination on outcomes of older adults with community-acquired pneumonia. *J Am Geriatr Soc*. 2011;59:1711-6.

Mestre G, Berbel C, Tortajada P, Gallemi G, Aguilar MC, Caylà JA et al. Assessing the influence of risk factors on rates and dynamics of peripheral vein phlebitis: an observational cohort study. *Med Clin (Barc)*. 2012;139:185-91.

Perez-Sautu U, Costafreda MI, Caylà JA, Tortajada C, Lite J, Bosch A, et al. Hepatitis A virus vaccine escape variants and potential new serotype emergence. *Emerg Infect Dis*. 2011;17:734-7.

Sintes X, Nebot M, Izquierdo C, Ruiz L, Domínguez A, Bayas JM et al; Working Group for the Study of Prevention of CAP in the Elderly. Factors associated with pneumococcal and influenza vaccination in hospitalized people aged ≥65 years. *Epidemiol Infect*. 2011;139:666-73.

Tobías A, Caylà JA, Pey J, Alastuey A, Querol X. Are Saharan dust intrusions increasing the risk of meningococcal meningitis? *Int J Infect Dis*. 2011;15:e503.

Torner N, Broner S, Martínez A, Tortajada C, García de Olalla P, Barrabeig I et al.; Hepatitis A Surveillance Group of Catalonia, Spain. Factors associated to duration of hepatitis a outbreaks: implications for control. *PLoS One*. 2012;7:e31339.

Torner N, Carnicer-Pont D, Castilla J, Caylà JA, Godoy P, Domínguez A; Epidemiological Surveillance Working Group of Catalonia and Navarre, Spain. Auditing the management of vaccine-preventable disease outbreaks: the need for a tool. *PLoS One*. 2011;6:e15699.

Tortajada C, García de Olalla P, Díez E, Pinto RM, Bosch A, Perez U et al.; Saunas Working Group. Hepatitis a among men who have sex with men in Barcelona, 1989-2010: insufficient control and need for new approaches. *BMC Infect Dis*. 2012;12:11.

Tortajada C, Porta R, Riba M, Santomà MJ, Palacín E, Español M. Nosocomial outbreak due to *Listeria monocytogenes* in a neonatal unit. *Enferm Infecc Microbiol Clin*. 2012;30:143-6.

Vargas-Leguas H, García de Olalla P, Arando M, Armengol P, Barbera M, Vall M et al. Lymphogranuloma venereum: a hidden emerging problem, Barcelona, 2011. *Euro Surveill*. 2012;17. pii: 20057.

Tesis i tesines

Títol: Evolución de la cobertura vacunal a los 2 años de edad en las áreas Básicas de Salud de Barcelona, 2006-2010.

Autora de la tesina: Laia Pinós Tella.

Direcció: Mireia García Carrasco i Marc Marí-Dell'Olmo.

Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra.

Barcelona, 2011.

Premis i altres

Pinós L. Primer Premi de la Sociedad Española de Epidemiología a la millor tesina en epidemiologia i salut pública pel treball: Estudio geográfico de la evolución de la cobertura vacunal a los dos años de edad en las áreas básicas de salud de Barcelona, 2006-2009. Any 2011.

Lesions per causes externes

Objectius estratègics

- Desenvolupament i gestió de sistemes d'informació com a eina per monitoritzar les lesions i per dur a terme estudis epidemiològics i d'avaluació d'intervencions.
- Aprofundiment en l'epidemiologia de les lesions i els seus principals determinants, especialment pel que fa a les lesions de trànsit en l'àmbit urbà.
- Avaluació de polítiques i d'intervencions de seguretat viària.
- Desenvolupament de denominadors d'exposició per al càlcul d'indicadors.
- Estudi de la mobilitat motoritzada i no motoritzada i del seu impacte en la salut.

Projectes científics

Investigador principal: Pete Thomas (Coordinadora a l'ASPB: Catherine Pérez).
Títol: Road safety Data Collection, Transfer and Analysis (DACOTA).
Finançament: Unió Europea. Seventh Framework Programme.
Període de vigència: 2010-2012.

Investigador principal: Mouloud Haddak (Coordinadora a l'ASPB: Catherine Pérez).
Títol: Les pratiques de mobilité et risques d'accidents routiers des ménages: Inégalités sociales, culturelles et territoriales en France et en Espagne.
Finançament: Agence Nationale de Recherche Française.
Període de vigència: 2010-2012.

Investigador principal: Wim Rogmans (Coordinadora a l'ASPB: Catherine Pérez).
Títol: Joint Action on Monitoring Injuries in Europe (JAMIE).
Finançament: Unió Europea. Executive Agency for Health and Consumers.
Període de vigència: 2011-2014.

Publicacions en revistes indexades

García-Altés A, Pérez K, Novoa A, Suelves JM, Bernabeu M, Vidal J, et al. Spinal cord injury and traumatic brain injury: a cost-of-illness study. *Neuroepidemiology*. 2012;39:103-8.

Gotsens M, Mari-Dell'Olmo M, Rodríguez-Sanz M, Martos D, Espelt A, Pérez G et al. Validación de la causa básica de defunción en las muertes que requieren intervención medicolegal. *Rev Esp Salud Publica*. 2011;85:163-74.

Mendivil J, García-Altés A, Pérez K, Mari-Dell'Olmo M, Tobías A. Speed cameras in an urban setting: a cost-benefit analysis. *Inj Prev*. 2012;18:75-80.

Nazelle A, Nieuwenhuijsen MJ, Antó JM, Brauer M, Briggs D, Braun-Fahrlander C, et al. (Pérez K). Improving health through policies that promote active travel: a review of evidence to support integrated health impact assessment. *Environ Int*. 2011;37:766-77.

Novoa AM, Pérez K, Santamariña-Rubio E, Borrell C. Effect on road traffic injuries of criminalizing road traffic offences: a time-series study. *Bull World Health Organ*. 2011;89:422-31.

Novoa AM, Pérez K, Santamariña-Rubio E, Mari-Dell'Olmo M, Cozar R, Ferrando J, et al. Road safety in the political agenda: the impact on road traffic injuries. *J Epidemiol Community Health*. 2011;65:218-25.

Pérez K, Novoa AM, Santamariña-Rubio E, Narvaez Y, Arrufat V, Borrell C, et al.; Working Group for Study of Injuries of Spanish Society of Epidemiology. Incidence trends of traumatic spinal cord injury and traumatic brain injury in Spain, 2000-2009. *Accid Anal Prev*. 2012;46:37-44.

Pérez K. Vigilancia de Salud Pública de las lesiones: todavía como asignatura pendiente. *Aten Primaria*. 2012;44:256-7.

Altres publicacions

International Traffic Safety Data and Analysis Group (IRTAD) (Pérez C.). Reporting on Serious Road Traffic Casualties. Combining and using different data sources to improve understanding of non-fatal road traffic crashes. © OECD/ITF 2011. <http://internationaltransportforum.org/irtadpublic/pdf/Road-Casualties-Web.pdf>.

International Traffic Safety Data and Analysis Group (IRTAD) (Pérez C). Pedestrian Safety, Urban Space and Health. © OECD/ITF 2011. Disponible a: <http://internationaltransportforum.org/Pub/pdf/11PedestrianSum.pdf>.

Cryer C, Gulliver P, Davie G, de Graaf B, Langley J, Boufous S, Fingerhut L, Martin Lauritsen J, Lyons R, Macpherson A, Miller T, Pérez C, Petridou E, Steiner CA. Empirical validation of the New Zealand Injury Prevention Strategy indicators: The identification of ICD diagnoses associated with a high probability of inpatient hospital admission. Accident Compensation Corporation of New Zealand. 2011.

Càncer

Tesis doctorals i tesines

Títol: Las desigualdades en las lesiones por causas externas en Barcelona y su evolución.
Autora de la tesina: Esther Colell Ortega.
Direcció: Elena Santamariña i Maica Rodríguez.
Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra .
Barcelona, 2011.

Objectius estratègics

- Aprofundiment en l'epidemiologia del càncer i dels seus principals determinants a la ciutat.
- Avaluació de l'impacte de les intervencions de prevenció primària i secundària en les tendències del càncer.
- Disseny i seguiment del programa de càncer de mama.

Publicacions en revistes indexades

Pons-Vigués M, Puigpinós-Riera R, Serral G, Pasarín MI, Rodríguez D, Pérez G, et al. Knowledge, attitude and perceptions of breast cancer screening among native and immigrant women in Barcelona, Spain. *Psychooncology*. 2012;21:618-29.

Pons-Vigués M, Puigpinós-Riera R, Rodríguez-Sanz M, Serral G, Palència L, Borrell C. Preventive control of breast and cervical cancer in immigrant and native women in Spain: the role of country of origin and social class. *Int J Health Serv*. 2011;41:483-99.

Pons-Vigués M, Puigpinós-Riera R, Rodríguez D, Fernández de Sanmamed MJ, Pasarín MI, Pérez G, et al. Country of origin and prevention of breast cancer: Beliefs, knowledge and barriers. *Health Place*. 2012;18:1270-1281.

Puigpinós-Riera R, Serral G, Pons-Vigués M, Palència L, Rodríguez-Sanz M, Borrell C. Evolution of inequalities in breast and cervical cancer screening in Barcelona: population surveys 1992, 2001, and 2006. *J Womens Health (Larchmt)*. 2011;20:1721-7.

Puigpinós-Riera R, Marí-Dell'Olmo M, Gotsens M, Borrell C, Serral G, Ascaso C, et al. Cancer mortality inequalities in urban areas: a Bayesian small area analysis in Spanish cities. *Int J Health Geogr*. 2011;10:6.

3 Àrea de Desigualtats en Salut

Línies de recerca

En el marc de la innovació en les polítiques de salut pública orientades a la reducció de les desigualtats socials en la salut, es treballa fonamentalment en l'estudi de les desigualtats socioeconòmiques, tant a Barcelona com a d'altres regions i països. També s'analitzen les desigualtats en la salut segons gènere i s'aprofundeix en l'estudi de la interacció entre el gènere, els rols familiars, la situació laboral i la classe social. L'estudi de les desigualtats geogràfiques en àrees petites és una altra àrea a destacar.

D'altra banda, la salut sexual i reproductiva és una línia de recerca a l'entorn de la qual s'orienten diversos estudis sobre les desigualtats en la salut sexual i reproductiva.

Desigualtats de gènere

Objectius estratègics

- Estudi de les desigualtats en salut segons gènere derivades del desigual poder que tenen els homes i les dones: descripció, causa de les mateixes i avaluació de les intervencions.
- Estudi de les desigualtats respecte al rol familiar i la situació laboral segons el sexe.

Publicacions en revistes indexades

Artazcoz L, Cortès I, Borrell C, Escribà-Agüir V, Cascant L. Social inequalities in the association between partner/marital status and health among workers in Spain. *Soc Sci Med*. 2011;72:600-7.

Borrell C, Artazcoz L, Gil-González D, Pérez K, Pérez G, Vives-Cases C, et al. Determinants of perceived sexism and their role on the association of sexism with mental health. *Women Health*. 2011;51:583-603.

Campos-Serna J, Ronda-Pérez E, Artazcoz L, Benavides FG. Desigualdades de género en salud laboral en España. *Gac Sanit*. 2012;26:343-51.

Escribà-Agüir V, Artazcoz L. Gender differences in postpartum depression: a longitudinal cohort study. *J Epidemiol Community Health*. 2011;65:320-6.

Malmusi D, Artazcoz L, Benach J, Borrell C. Perception or real illness? How chronic conditions contribute to gender inequalities in self-rated health. *Eur J Public Health*. 2012;22:781-6.

Ruiz-Cantero MT, Carrasco-Portiño M, Artazcoz L. Logros y retos de género de la Encuesta Nacional de Salud de 2006: análisis de los cuestionarios de adultos y hogar. Gac Sanit. 2011;25:6-12.

Altres publicacions

Gutiérrez A, Artazcoz L. Diferencias de género en la relación entre los largos horarios de trabajo y la salud en Catalunya. Arch Prev Riesgos Labor. 2012;15:129-35.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Desigualtats de gènere en l'associació entre les exigències de l'esfera domèstica i familiar i la salut en la població treballadora. Autora de la tesina: Marta Arcas. Direcció: Ana Novoa i Lucía Artazcoz. Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra Barcelona, 2011.

Premis i altres

Malmusi D. Premi a les 10 millors comunicacions presentades per menors de 35 anys a la XXVIII Reunió Científica de la SEE pel treball "Perspectiva de género y trastornos crónicos: logros y retrocesos de las encuestas de salud en España". Any 2012.

Desigualtats socioeconòmiques i geogràfiques

Objectius estratègics

- Determinació del paper de les desigualtats a nivell polític, sociocultural i econòmic tant en el desenvolupament de malalties com en la percepció de la salut.
- Estudi de les desigualtats segons la classe social en la mortalitat, la morbiditat i la salut percebuda i en l'evolució de les mateixes.
- Determinació del paper de les desigualtats geogràfiques (el districte, el barri o la secció censal de residència) en la percepció de la salut, la morbiditat i la mortalitat.

Projectes científics

Investigadora principal: Carme Borrell.
Títol : Evolución de las desigualdades socioeconómicas en mortalidad en áreas pequeñas de ciudades de España-MEDEA.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2009-2012.

Investigadora principal: Carme Borrell.
Títol: Socioeconomic inequalities in mortality: evidence and policies in cities of Europe - INEQ-CITIES.
Finançament: Unió Europea. Executive Agency for Health and Consumers.
Període de vigència: 2009-2012.

Investigadora principal: Carme Borrell.
Títol: Desigualdades socioeconómicas en salud mental y en la utilización de servicios de salud en España: un estudio multinivel.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2010-2011.

Investigadora principal: Carme Borrell.
Títol: Evaluating the impact of structural policies on health inequalities and their social determinants and fostering change-SOPHIE.
Finançament: Unió Europea. Seventh Framework Programme.
Període de vigència: 2011-2015.

Publicacions en revistes indexades

Benach J, Malmusi D, Yasui Y, Martínez JM, Muntaner C. Beyond Rose's strategies: a typology of scenarios of policy impact on population health and health inequalities. *Int J Health Serv.* 2011;41:1-9.

Borrell C, Palència L, Rodríguez-Sanz M, Malmusi D, Bartoll X, Puigpinós R. Evolución de las desigualdades sociales en salud en Cataluña. *Med Clin (Barc).* 2011;137:60-5.

Buxó -Pujolràs M, Martínez JM, Yasui Y, Borrell C, Martín JC, Vergara M, et al. Monitoring the cluster of high-risk mortality areas in the southwest of Spain. *Geospat Health.* 2012;7:73-81.

Comisión para reducir las desigualdades sociales en salud en España (Borrell C, Malmusi D, Artazcoz L, Díez E, Pasarín M, Rodríguez-Sanz M, et al.). Propuesta de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España. *Gac Sanit.* 2012;26:182-9.

Duarte-Salles T, Pasarín MI, Borrell C, Rodríguez-Sanz M, Rajmil L, Ferrer M, et al. Social inequalities in health among adolescents in a large southern European city. *J Epidemiol Community Health.* 2011;65:166-73.

Espelt A, Kunst AE, Palència L, Gnani R, Borrell C. Twenty years of socio-economic inequalities in type 2 diabetes mellitus prevalence in Spain, 1987-2006. *Eur J Public Health.* 2012;22:765-71.

Espelt A, Arriola L, Borrell C, Larrañaga I, Sandín M, Escolar-Pujolar A. Socioeconomic position and type 2 diabetes mellitus in Europe 1999-2009: a panorama of inequalities. *Curr Diabetes Rev.* 2011;7:148-58.

Espelt A, Goday A, Franch J, Borrell C. Validity of self-reported diabetes in health interview surveys for measuring social inequalities in the prevalence of diabetes. *J Epidemiol Community Health.* 2012;66:e15.

Fuertes C, Pasarín MI, Borrell C, Artazcoz L, Díez E; Group of Health in the Neighbourhoods. Feasibility of a community

action model oriented to reduce inequalities in health. *Health Policy*. 2012;107:289-95.

Gotsens M, Marí-Dell'Olmo M, Martínez-Beneito MÁ, Pérez K, Pasarín MI, Daponte A, et al. Socio-economic inequalities in mortality due to injuries in small areas of ten cities in Spain (MEDEA Project). *Accid Anal Prev*. 2011;43:1802-10.

Hollander AC, Bruce D, Ekberg J, Burström B, Borrell C, Ekblad S. Longitudinal study of mortality among refugees in Sweden. *Int J Epidemiol*. 2012;41:1153-61.

Marí-Dell'Olmo M, Martínez-Beneito MA, Borrell C, Zurriaga O, Nolasco A, Domínguez-Berjón MF. Bayesian factor analysis to calculate a deprivation index and its uncertainty. *Epidemiology*. 2011;22:356-64.

Muntaner C, Borrell C, Solà J, Marí-Dell'Olmo M, Chung H, Rodríguez-Sanz M, et al. Class relations and all-cause mortality: a test of Wright's social class scheme using the Barcelona 2000 Health Interview Survey. *Int J Health Serv*. 2011;41:431-58.

Muntaner C, Rocha KB, Borrell C, Vallebuona C, Ibáñez C, Benach J, Sollar O. Clase social y salud en América Latina. *Rev Panam Salud Publica*. 2012;31:166-75.

Pasarín MI, Rocha KB, Rodríguez-Sanz M, Berra S, Borrell C. Un paso más en el estudio de las desigualdades sociales en la provisión de atención primaria desde la perspectiva de la población. *Med Clin (Barc)*. 2011;137:49-54.

Plug I, Hoffmann R, Artnik B, Bopp M, Borrell C, Costa G, et al. Socioeconomic inequalities in mortality from conditions amenable to medical interventions: do they reflect inequalities in access or quality of health care? *BMC Public Health*. 2012;12:346.

Puig-Barrachina V, Malmusi D, Martínez JM, Benach J. Monitoring social determinants of health inequalities: the impact of unemployment among vulnerable groups. *Int J Health Serv*. 2011;41:459-82.

Rocha K, Pérez K, Rodríguez-Sanz M, Obiols JE, Borrell C. Perception of environmental problems and common mental disorders (CMD). *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. 2012;47:1675-84.

Altres publicacions

Borrell C, Díez E, Morrison J, Camprubí L. Las desigualdades en salud a nivel urbano y las medidas efectivas para reducirlas. Barcelona: Proyectos Medea e IneqCities, 2012.

Borrell C, Díez E, Morrison J, et al. Las desigualdades en salud en las ciudades europeas. Mientras tanto: Observatorio de salud 8. [revista en Internet] 2012 12 [consultat el 12/02/2013]. Disponible a: <http://www.mientrastanto.org/boletin-108/notas/observatorio-de-salud-8>

Camprubí L. Desigualdades: también en salud, también a nivel urbano. *Eldiario.es: Agenda Pública* [revista en Internet] 2012 12 [consultat el 12/02/2013]. Disponible a: http://www.eldiario.es/agendapublica/Desigualdades-salud-nivel-urbano_6_76002417.html

Díez E, Pasarín M, Daban F, Calzada N, Fuertes C, Artazcoz L, Borrell C. Salut als Barris en Barcelona, una intervenció comunitària per reduir les desigualtats socials en salut. *Comunidad*. 2012;14:121-6.

Borrell C, Malmusi D, Gotsens M, Pons-Vigués M, Marí-Dell'Olmo M, Morrison J, et al. La salud en áreas urbanas: desigualdades y políticas para reducirlas. A: Montaner JM, Subirats J (coords). *Repensar las políticas urbanas. Apuntes para la agenda urbana*. Barcelona: Diputació de Barcelona; 2012. p.255-273.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Evolución de las desigualdades socioeconómicas en mortalidad en áreas geográficas de 3 ciudades de España (Madrid, Valencia y Barcelona), 1996-2007. Autora de la tesina: Melissa Rodríguez Fonseca. Direcció: Laia Palència i Marc Marí-Dell'Olmo. Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: Social inequalities in health among the elderly. Autora de la tesi: Silvia Rueda. Direcció: Vicenç Navarro i Lucía Artazcoz. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: Socioeconomic inequalities in type 2 diabetes mellitus in Europe. Autor de la tesi: Albert Espelt. Direcció: Carme Borrell. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: Desigualtats en càncer en àrees urbanes: mortalitat i cribatge. Autora de la tesi: Rosa Puigpinós. Direcció: Carme Borrell i Carlos Ascaso. Universitat de Barcelona. Barcelona, 2011.

Títol: Desigualdades sociales asociadas a los problemas de salud mental en España. Un estudio epidemiológico. Autora de la tesi: Katia Rocha. Direcció: Catherine Pérez i Jordi Obiols. Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona, 2011.

Títol: Determinants of social inequalities in self-rated health: analysis at the intersection of gender, class and migration type. Autor de la tesi: Davide Malmusi. Direcció: Carme Borrell i Joan Benach. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2012.

Títol: Desigualdades socioeconómicas en la mortalidad por lesiones en áreas pequeñas de zonas urbanas. Autora de la tesi: Mercè Gotsens. Direcció: Catherine Pérez i Carme Borrell. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2012.

Premis i altres

Títol: Extensiones multivariantes del modelo de "Besag, York y Mollié": Aplicación al estudio de las desigualdades socioeconómicas en la mortalidad.

Autor de la tesi: Marc Marí Dell'Olmo.

Direcció: Miguel Ángel Martínez i Carme Borrell.

Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2012.

Títol: Socioeconomic inequalities in the use of health care services in Europe: the role of public coverage and population-based cancer screening programmes.

Autora de la tesi: Laia Palència.

Direcció: Carme Borrell.

Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2012.

Títol: Magnitud y evolución de las desigualdades sociales en el tabaquismo en la Comunidad Autónoma de Euskadi: 1986-2007.

Autora de la tesi: Amaia Bacigalupe.

Direcció: Carme Borrell.

Universitat Autònoma de Barcelona.
Barcelona, 2012.

Títol: Inequidades en Salud Bucal en párvulos de 4 años en Chile.

Autor de la tesina: Sebastián Godoy.

Direcció: Marco Antonio Cornejo i Carme Borrell.

Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2012.

Per error, a l'anterior edició no van aparèixer les següents tesines:

Títol: Desigualtats en la realització de cribatges de càncer de mama i cèrvix segons posició socioeconòmica a Europa.

Autora de la tesina: Laia Palència Fernández.

Direcció: Carme Borrell i Albert Espelt.

Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona, 2009.

Títol: Desigualdades sociales en mortalidad por lesiones de tráfico, drogas, sida y suicidio en áreas pequeñas de 11 ciudades de España – Proyecto MEDEA.

Autora de la tesina: Mercè Gotsens Miguel.

Direcció: Carme Borrell i Marc Marí Dell'Olmo
Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra.

Barcelona, 2010.

Marí-Dell'Olmo M et al. XIX Premi de la "Sociedad Española de Epidemiología" al millor article original en epidemiologia publicat durant el 2011 pel treball "Bayesian factor analysis to calculate a deprivation index and its uncertainty". Any 2012.

Palència L. Beca de l' Agència de Gestió i Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) per a estades de recerca a l'estranger (BE-DGR 2011). Centre d'estada: University College of London. Període d'estada: d'abril a agost de 2012.

Salut sexual i reproductiva

Objectius estratègics

- Disseny d'un pla d'actuacions de salut comunitària adreçat a poblacions específiques en situació d'especial vulnerabilitat, com seria el cas de dones en edat reproductiva, les dones gestants, els nadons i els infants.
- Anàlisi de factors relacionats amb el control de l'embaràs, el part i el puerperi (baix pes en néixer, prematuritat, embaràs adolescent, control de l'embaràs, etc.).
- Anàlisi de les desigualtats en salut sexual i reproductiva.
- Detecció precoç, estudi i foment del registre de defectes congènits dels nadons.

Projectes científics

Investigadora principal: Glòria Pérez.
Títol: Desigualdades sociales y económicas en la planificación del embarazo en las provincias y las comunidades autónomas.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2008-2011.

Investigadora principal: Glòria Pérez.
Títol: Desigualdades sociales y económicas en la planificación del embarazo y en el uso de métodos contraceptivos en la adolescencia y la juventud de España.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2010-2011.

Investigadora principal: Glòria Pérez.
Títol: El papel de la sexualidad en el envejecimiento activo y saludable: evidencia e intervenciones efectivas.
Finançament: RecerCaixa.
Període de vigència: 2011-2013.

Publicacions en revistes indexades

Boyd PA, Loane M, Garne E, Khoshnood B, Dolk H; EUROCAT working group (Salvador J). Sex chromosome trisomies in Europe:

prevalence, prenatal detection and outcome of pregnancy. Eur J Hum Genet. 2011;19:231-4.

Dolk H, Loane M, Garne E; European Surveillance of Congenital Anomalies (EUROCAT) Working Group (Salvador J). Congenital heart defects in Europe: prevalence and perinatal mortality, 2000 to 2005. Circulation. 2011;123:841-9.

Garcia-Subirats I, Pérez G, Rodríguez-Sanz M, Salvador J, Jané M. Recent immigration and adverse pregnancy outcomes in an urban setting in Spain. Matern Child Health J. 2011;15:561-9.

Garcia-Subirats I, Pérez G, Rodríguez-Sanz M, Ruiz-Muñoz D, Salvador J. Neighborhood inequalities in adverse pregnancy outcomes in an urban setting in Spain: a multilevel approach. J Urban Health. 2012;89:447-63.

Greenlees R, Neville A, Addor MC, Amar E, Arriola L, et al. (Salvador J). Paper 6: EUROCAT member registries: organization and activities. Birth Defects Res A Clin Mol Teratol. 2011;91:S51-S100.

Khoshnood B, Greenlees R, Loane M, Dolk H; EUROCAT Project Management Committee; EUROCAT Working Group (Salvador J). Paper 2: EUROCAT public health indicators for

congenital anomalies in Europe. Birth Defects Res A Clin Mol Teratol. 2011;91:S16-22.

Loane M, Dolk H, Garne E, Greenlees R; EUROCAT Working Group (Salvador J). Paper 3: EUROCAT data quality indicators for population-based registries of congenital anomalies. Birth Defects Res A Clin Mol Teratol. 2011;91:S23-30.

Loane M, Dolk H, Kelly A, Teljeur C, Greenlees R, Densen J; EUROCAT Working Group (Salvador J). Paper 4: EUROCAT statistical monitoring: identification and investigation of ten year trends of congenital anomalies in Europe. Birth Defects Res A Clin Mol Teratol. 2011;91:S31-43.

Ruiz-Muñoz D, Pérez G, Garcia-Subirats I, Díez E. Social and economic inequalities in the use of contraception among women in Spain. J Womens Health (Larchmt). 2011;20:403-11.

Ruiz-Muñoz D, Pérez G, Gotsens M, Rodríguez-Sanz M. Regional inequalities in the use of contraception in Spain: a multilevel approach. Health Place. 2012;18:408-14.

Salvador J, Arigita M, Carreras E, Lladonosa A, Borrell A. Evolution of prenatal detection of neural tube defects in the pregnant population of the city of Barcelona from 1992 to 2006. Prenat Diagn. 2011;31:1184-8.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Defectos congénitos y reproducción médicamente asistida.

Autora de la tesina: Rosa B. Gutarra Vílchez. Direcció: Antoni Borrell i Elena Santamariña. Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: Eficacia de una intervención de consejo individual sobre los conocimientos contraceptivos de mujeres residentes en dos barrios desfavorecidos. Un ensayo controlado aleatorizado.

Autor de la tesina: Santiago Felipe Gómez Santos. Direcció: Èlia Díez. Màster de Salut Pública. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2011.

Títol: El comportamiento sexual en la población adolescente (15-18 años) de la ciudad de Barcelona.

Autora de la tesina: Inmaculada González Gibert.

Direcció: M. Isabel Pasarín i Olga Juárez. Màster de Salut Pública, Universitat Pompeu Fabra. Barcelona 2011.

Premis i altres

Casals M. Premi a les 10 millors comunicacions presentades per menors de 35 anys a la XXVIII Reunió Científica de la SEE pel treball "Desigualdades socioeconómicas en la planificación de embarazo por etapas vitales de la mujer en España. Any 2012.

Ruiz-Muñoz D. Beca de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) (BE-DGR 2009) per fer una estada de 6 mesos en el grup de Salut Sexual i Reproductiva del Department of Social and Environmental Health Research, in the London School of Hygiene and Tropical Medicine of the University of London. Any 2011.

4 Àrea de Polítiques Sanitàries, Serveis Sanitaris i Serveis a la Comunitat

Línies de recerca

Aquesta àrea de recerca es focalitza en la col·laboració amb els diversos àmbits assistencials de la ciutat, especialment pel que fa als serveis a la comunitat: serveis hospitalaris, atenció primària i atenció a drogodependències.

Objectius estratègics

- Anàlisi de l'efectivitat de determinades mesures preventives realitzades des de l'atenció primària.
- Disseny d'estratègies d'intervenció, en diferents àmbits, dirigides a l'atenció a les drogodependències: territorialització, política de disminució de risc, protocols de col·laboració amb institucions i programes, avaluació de l'efectivitat de les intervencions breus, etc.
- Avaluació de l'efectivitat de la xarxa assistencial per a l'atenció a les drogodependències.
- La monitorització de la situació de salut a la ciutat de Barcelona a través de la realització d'enquestes de salut, l'informe de salut anual, l'anàlisi de les estadístiques vitals, la producció anual d'indicadors per Àrees Bàsiques de Salut i per sectors sanitaris, entre d'altres.
- Avaluació de la gestió en salut pública.

Projecte científics

Investigadora principal: Èlia Díez.
Títol: Evaluación del impacto en salud del proyecto de regeneración integral Llei de Barris en el barrio de la Barceloneta de Barcelona.
Finançament: Instituto de Salud Carlos III.
Període de vigència: 2010-2012.

Investigador principal: Theodor Haratau (Coordinador ASPB: Manel Nebot).
Títol: Training Romanian staff at Regional level to develop Public Health Policies.
Finançament: Unió Europea (Programa Leonardo).
Període de vigència: 2010-2012.

Publicacions en revistes indexades

Alonso J, Ariza C, Borrell C, Cabezas-Peña C, Salvador-Llivina T, Villalbí JR. In memory of Manel Nebot Adell. Barcelona, 1957-2012. Rev Esp Salud Publica. 2012;86:653-6.

Alvarez-Dardet C, Ruano A, Vives Cases C, Borrell C; por el Comité Editorial de Gaceta Sanitaria. Las normas éticas de Gaceta Sanitaria. Gac Sanit. 2012;26:103-4.

Berra S, Rocha KB, Rodríguez-Sanz M, Pasarín MI, Rajmil L, Borrell C, Starfield B. Properties of a short questionnaire for assessing primary care experiences for children in a population survey. BMC Public Health. 2011;11:285.

Biarnés M, Monés J, Villalbí JR, Arias L. As-needed treatment with ranibizumab 0.5 mg in patients with neovascular age-related macular degeneration. Eur J Ophthalmol. 2011;21:282-9.

Borrell C, Bartoll X, García-Altés A, Pasarín MI, Piñeiro M, Villalbí JR; equipo del Informe de Salud de Barcelona 2008. Veinticinco años de informes de salud en Barcelona: una apuesta por la transparencia y un instrumento para la acción. Rev Esp Salud Publica. 2011;85:449-58.

Borrell C, Fernández E, Domínguez-Berjón MF; en nombre de los Comités Editoriales (anterior y actual) de Gaceta Sanitaria. Gaceta Sanitaria en 2010. Gac Sanit. 2011;25:1-3.

Borrell C, Domínguez-Berjón MA, Alvarez-Dardet C, Bermúdez-Tamayo C, Godoy P, López MJ, Negrín MÁ, Pérez G, Pérez-Farinós N, Rodríguez M, Ruano A, Cases CV. Gaceta Sanitaria en 2011. Gac Sanit. 2012;26:4-6.

Cofiño R, Pasarín MI, Segura A. ¿Cómo abordar la dimensión colectiva de la salud de las personas? Informe SESPAS 2012. Gac Sanit. 2012;26:88-93.

Fernández E, Borrell C. El nuevo consejo asesor de Gaceta Sanitaria se pone en marcha. Gac Sanit. 2012;26:395-6.

García AM, Borrell C; por el Comité Editorial de Gaceta Sanitaria. En defensa de Gaceta Sanitaria. Gac Sanit. 2012;26:105-6.

García-Ruiz M, Pasarín MI, Berra S, Daban F. ¿Conocen los directores de los Equipos de Atención Primaria información de calidad sobre características socioeconómicas de la población que tienen asignada? Aten Primaria. 2011;43:509-10.

López MJ, Marí-Dell'Olmo M, Pérez-Giménez A, Nebot M. Diseños evaluativos en salud pública: aspectos metodológicos. Gac Sanit. 2011;25:9-16.

Muntaner C, Borrell C, Ng E, Chung H, Espelt A, Rodríguez-Sanz M, Benach J, O'Campo P. Politics, welfare regimes, and population health: controversies and evidence. *Sociol Health Illn*. 2011;33:946-64.

Nebot M, López MJ, Ariza C, Villalbí JR, García-Altés A. Evaluación de la efectividad en salud pública: fundamentos conceptuales y metodológicos. *Gac Sanit*. 2011;25:3-8.

Nebot M, Burón A, Pasarín M, Hortal N, Juárez O, Quintana E. Prevención del deterioro cognitivo: características de los talleres de memoria en Barcelona. *Aten Primaria*. 2012;44:54-6.

Nebot M, Victora C. Valorando la efectividad de las intervenciones en salud pública: la fuerza de los «diseños evaluativos débiles». *Gac Sanit*. 2011;25:1-2.

Rocha KB, Rodríguez-Sanz M, Pasarín MI, Berra S, Gotsens M, Borrell C. Assessment of primary care in health surveys: a population perspective. *Eur J Public Health*. 2012;22:14-9.

Rodrigo T, Caylà JA; Working Group of the Network of Public Health Research Centres. Public health crises: the development of a consensus document on their management in Spain. *Euro Surveill*. 2011;16. pii: 19841.

Villalbí JR, Pérez-Albarracín G, Delgado-Rodríguez M; Grupo de reflexión sobre el futuro de la especialidad de Medicina Preventiva y Salud Pública, Almaraz A, Delgado-Rodríguez M, Fernández-Crehuet J, García-León FJ, Lozano J et al. La formación en España de médicos especialistas en Medicina Preventiva y Salud Pública. *Rev Esp Salud Publica*. 2011;85:507-12.

Villalbí JR, Tresserras R. Evaluación de políticas y planes de salud. *Gac Sanit*. 2011;25:17-24.

Villalbí JR, Ballestín M, Casas C, Subirana T, el grupo de reflexión sobre la mejora de gestión de los servicios de la Agència de Salut Pública de Barcelona. Gestión de calidad en una organización de salud pública. *Gac Sanit*. 2012;26:379-82.

Altres publicacions

Montaner Gomis I, Foz Gil G, Pasarín Rua MI. La salud: ¿un asunto individual? *AMF*. 2012;8:374-9.

Pasarín MI, Forcada C, González F. Salud Comunitaria y Atención Primaria Orientada a la Comunidad. A: Zurro M, Jodar G, editors. *Atención Familiar y Comunitaria*. Barcelona: Editorial Elsevier, 2011.

5 Àrea de Salut Internacional, Immigració i Malalties Emergents

Línies de recerca

Sota aquest epígraf s'inclou la recerca orientada a l'estudi de totes aquelles malalties importades (immigrants, cooperants, viatgers), així com de la situació de salut dels immigrants a la ciutat. També inclou projectes de recerca desenvolupats en països de renda baixa.

Objectius estratègics

- Avaluació de les necessitats de salut prioritàries en certes àrees i països de renda baixa, camps de refugiats, etc.
- Estudi de les característiques diferencials de malalties com tuberculosi, VIH/Sida, en immigrants estrangers que resideixen a l'àrea de Barcelona.
- Descripció i control de malalties importades (immigrants, cooperants, viatgers, etc.).
- Estudi de l'epidemiologia de les malalties emergents a Barcelona.

Publicacions en revistes indexades

Basile L, Oliveira I, Ciruela P, Plasencia A; Working Group For Developing The Catalanian Screening Programme For Congenital Transmission Of Chagas Disease (Jansà JM). The current screening programme for congenital transmission of Chagas disease in Catalonia, Spain. Euro Surveill. 2011;16. pii: 19972.

Basile L, Jansà JM, Carlier Y, Salamanca DD, Angheben A, Bartoloni A et al.; Working Group on Chagas Disease. Chagas disease in European countries: the challenge of a surveillance system. Euro Surveill. 2011;16. pii: 19968

Dauvrin M, Lorant V, Sandhu S, Devillé W, Dia H, Dias S et al.; EUGATE study group (Puigpinós R). Health care for irregular migrants: pragmatism across Europe: a qualitative study. BMC research notes. 2012;5:99.

Künzli N, Villalbí JR. Will Switzerland follow Spain? Maybe, if you raise your voice! Swiss Med Wkly. 2012;142:w13678.

Villarroel N, Artazcoz L. Heterogeneous patterns of health status among immigrants in Spain. Health Place. 2012;18:1282-91.

L'ASPB organitza i participa en un gran nombre de cursos i manté col·laboracions amb diferents institucions acadèmiques, la qual cosa configura una àmplia oferta docent pròpia, especialment de postgrau, tant de doctorat com de màster.

Dins de l'ASPB hi ha una continua formació d'investigadors que treballen en projectes de recerca, així com d'alumnes en pràctiques de diferents assignatures relacionades amb la Salut Pública. A més, des de l'any 2005, l'ASPB té subscrit un conveni de col·laboració amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra, l'Institut Municipal d'Investigacions Mèdiques (IMIM), el Consorci Mar Parc de Salut de Barcelona i l'Institut de Prestacions d'Assistència Mèdica al Personal Municipal per desenvolupar la Unitat Docent del Parc Salut Mar-UPF-ASPB per a la formació d'especialistes en Medicina Preventiva i Salut Pública (MP i SP) en el sistema de formació MIR del Sistema Nacional de Salut. L'ASPB és, des d'aquell any, un dispositiu de docència d'aquesta Unitat Docent. La rotació a l'ASPB es fa durant 12 mesos repartits en mòduls de 4 mesos i en rotacions per tres serveis. Els serveis implicats directament en la formació dels MIR de MP i SP són: Epidemiologia, Sistemes d'Informació Sanitària, Avaluació i Mètodes d'Intervenció, Programes i Intervencions Preventives, Salut Comunitària i Prevenció i Atenció a les Drogodependències.

D'altra banda, un conveni signat amb la Universitat Pompeu Fabra facilita la col·laboració entre ambdues institucions en el desenvolupament del Màster de Salut Pública. Així, l'ASPB participa en

el consell de direcció i coordinació i en el consell acadèmic, a més a més de participar en la docència de diverses assignatures (essent diversos professionals de l'ASPB professors associats de la UPF). El conveni també menciona com l'ASPB disposa de 4 beques cada any per facilitar que 4 persones puguin estudiar el màster, donant preferència als treballadores/es o investigadors en formació de l'ASPB.

L'ASPB també manté un conveni de col·laboració amb la Universitat Johns Hopkins dels Estats Units que facilita, que l'últim trimestre de cada any, es desenvolupi el "Johns Hopkins Fall Institute In Health Policy and Management" que ofereix cursos d'interès pels treballadores i treballadores de salut pública. Els cursos són en anglès i s'imparteixen per professorat de la Universitat Johns Hopkins i també per professorat tant de l'ASPB com de la Universitat Pompeu Fabra. Fruit d'aquest conveni, diversos professionals de l'ASPB són professors associats de la Universitat Johns Hopkins.

Els diferents cursos realitzats per professionals de l'ASPB durant els anys 2011 i 2012 es presenten a continuació al Quadre 3. S'han estructurat segons la direcció i la docència de cursos de formació universitària, col·laboracions i convenis de pràctiques i cursos en cicles formatius. Pel que fa a la docència de formació universitària cal assenyalar que s'ha col·laborat amb la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i la Universitat Ramon Llull. Al quadre 4 hi ha els principals indicadors de docència dels últims 5 anys.

Quadre 3. Activitats de docència a l'ASPB

Direcció i Docència d'assignatures de postgrau (crèdits):

Universitat/ Centre	Curs	Assignatura
U. Pompeu Fabra (UPF)	Màster Salut Pública	Epidemiologia I
		Estadística I
		Mètodes qualitatius
		Promoció de la salut
		Salut comunitària
		Vigilància de la Salut Pública
		Epidemiologia i prevenció de les malalties transmissibles
		Avaluació de polítiques i programes preventius
		Gestió de la Salut Pública
		Salut pública local
Johns Hopkins Fall Institute	Curs Superior de Medicina del Treball	Salut i societat
	Màster de Politiques Pùbiques	Epidemiologia social
		Psicosociología Laboral
	Johns Hopkins Fall Institute in Health Policy (novembre 2011)	Desigualdades
		Desigualdades sociales en salud
		• Alcohol, Society and Health
		• Advanced Topics on Control and Prevention of HIV/ AIDS
		• Injury Surveillance Systems and Indicators to Assess, Monitor and Evaluate the Burden of Injury
		• Public Health Dimensions of Global Tuberculosis Control
		• Health Equity Research and Knowledge Translation: Strategies and Tools for Researchers to Contribute to Policy Change
		• Employment Conditions and Social Inequalities
		• The Social Context of Adolescent Health and Development
Johns Hopkins Fall Institute	Johns Hopkins Fall Institute in Health Policy (novembre 2012)	• Public Opinion Polling and Health Policy
		• Problem Solving in Public Health
		• Leadership Case-Studies in Public Health Decision-Making
		• Indoor Air Quality: Monitoring and Control of Indoor Air Pollutants
		• Chronic Conditions: A Key Policy Problem for the 21st Century
		• Special Topics in Health and Human Rights: Public Health Implications of Health as a Human Right
		• Contemporary Issues in Health Communication
		• Innovations in Health Care for Aging Populations
		• Health Effects of the Worldwide Economic Crisis
		• Evaluation Design for Complex Interventions
Escola de Salut Pública de Menorca	Màster de Medicina Tropical	• Social Epidemiology
		• Problem Solving in Public Health
		• Vaccine Policy Issues
		• Leadership Case Studies in Public Health
		• Introduction to Mental Health Services
		• Politics of Health Policy
		Análisis del proceso e indicadores intermedios en la evaluación del impacto de las políticas en Salud Pública
		Nuevos retos en la evaluación de políticas y programas en Salud Pública
		El sistema de salud
		Epidemiología
U. Autònoma de Barcelona (UAB)	Màster de Medicina Tropical	Epidemiologia de les drogues
U. de Barcelona (UB)	Màster Drogodependències	
Escola Universitària Creu Roja (Terrassa)	Postgrau en Intervenció Social i Sanitària a la Comunitat	

** Els cursos i les assignatures en negreta són dirigides o co-dirigides per l'ASPB

Direcció i Docència d'assignatures de postgrau (sense crèdits):

ASPB-UPF	Aspectos metodológicos de la evaluación en salud pública
ASPB-IIB Sant Pau	Análisis geográfico de datos en áreas pequeñas en ciencias de la salud.

** Els cursos i les assignatures en negreta són dirigides o co-dirigides per l'ASPB

Col·laboració en les pràctiques d'alumnes de diferents Centres:

Universitat/ Centre	Curs/ Facultat	Assignatura
U. Pompeu Fabra (UPF)	Màster Salut Pública	Practicum
U. Autònoma de Barcelona	Facultat de Veterinària	Higiene dels aliments
		Histologia i Anatomia Patològica
		Cirurgia
		Etologia animal
	Facultat de Biologia	Genètica i Microbiologia
	Facultat de Medicina	Màster en Salut i Benestar Comunitari
	Facultat de Psicologia	Salut Comunitària
	Facultat de Química	Mundus Master in Quality in analytical laboratories (EMQAL)
Universitat de Barcelona	Erasmus Mundus (UE)	Master Internacional
University of Strathclyde, Glasgow (Gran Bretanya)	Química Forense	
CSIC-Institut de diagnosi ambiental i estudis de l'aigua (IDAEA)		Laboratori d'espectrometria de masses/contaminants orgànics
IES. Narcís Monturiol, Poble Nou, Mercè Rodoreda, La Guineueta, Martí i Pol		Control Microbiològic d'Aigües i Aliments Vigilància i control de plagues urbanes
Universitat Pompeu Fabra	Ciències de la salut i de la vida	Nutrició
Escola Universitària Creu Roja, Terrassa	Pregrau Infermeria	Salut Comunitària
Barcelona Activa	Taller ocupacional mediador/a intercultural socio-sanitari	Salut Comunitària

Quadre 4. Indicadors de docència, 2008-2012.

	2008	2009	2010	2011	2012
Cursos de pregrau amb participació docent (crèdits)	1	1	1	1	1
Cursos de postgrau amb participació docent (crèdits)	27	25	23	16	17
Cursos postgrau dirigits (crèdits)	15	15	15	12	13
Cursos Fall Campus JHU amb participació docent	8	10	11	11	12
Estudiants de postgrau i MIR aollits	4	4	14	15	20
Professionals ASPB amb nomenament acadèmic	6	7	8	8	8

L'ASPB, a més de la docència en el marc de la formació universitària, de pregrau i postgrau, i per la seva condició de referent en la Salut Pública imparteix gran nombre de cursos a diferents institucions. A més de

a Jornades i Simposis, l'ASPB rep gran quantitat de sol·licituds per a cursos i tallers relacionats amb temes de gran actualitat i que marquen l'agenda política del nostre país: educació per la salut, violència

psicològica a la feina, vigilància de la salut i prevenció de riscos laborals, estrès a l'escola, brots epidèmics, protecció de la salut, entre molts altres.

La recerca en salut pública
a Barcelona

Annex 1.

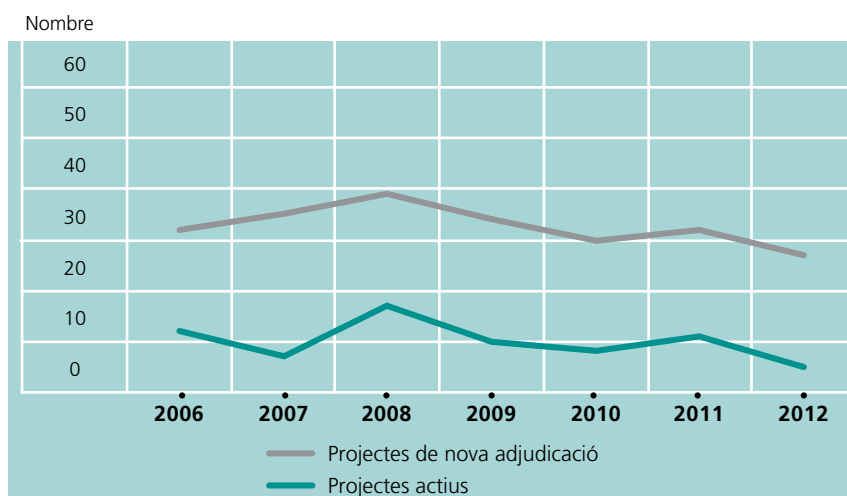
La recerca a l'ASPB en xifres

Taula 1. Producció científica per àrees de recerca, 2006-2012

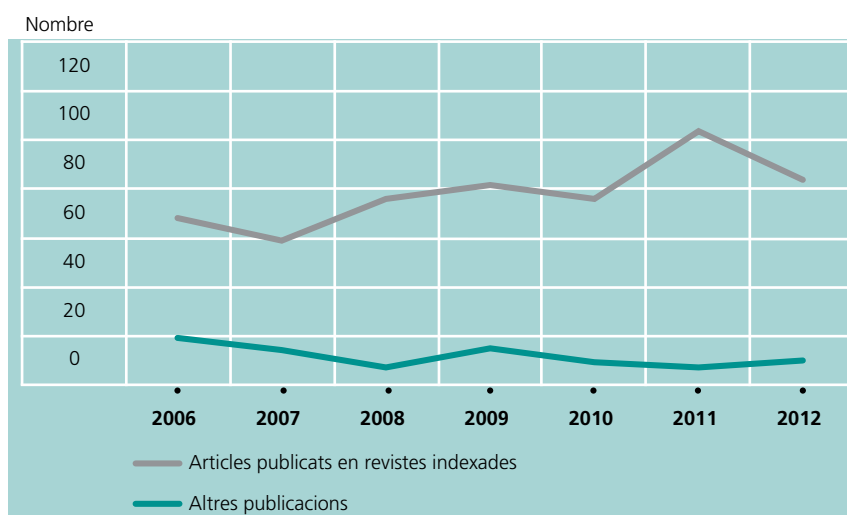
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Determinants de Salut								
Projectes de nova adjudicació	4	3	6	2	1	3	1	20
Projectes actius	12	14	15	10	8	9	7	-
Articles publicats en revistes indexades	18	19	23	25	22	24	22	153
Altres publicacions	4	3	0	0	1	1	3	12
Problemes de Salut								
Projectes de nova adjudicació	4	3	7	6	3	6	4	33
Projectes actius	10	12	15	18	13	14	14	-
Articles publicats en revistes indexades	24	17	31	34	25	44	39	214
Altres publicacions	6	4	4	8	7	5	0	34
Desigualtats en Salut								
Projectes de nova adjudicació	3	1	3	2	2	2	0	13
Projectes actius	7	8	8	5	6	7	4	-
Articles publicats en revistes indexades	9	13	14	15	22	22	13	108
Altres publicacions	8	5	2	4	1	0	6	26
Polítiques Sanitàries, Serveis Sanitaris i a la Comunitat								
Projectes de nova adjudicació	1	0	0	0	2	0	0	3
Projectes actius	2	1	0	0	2	2	2	-
Articles publicats en revistes indexades	15	8	6	5	7	12	9	62
Altres publicacions	1	2	0	1	0	1	1	6
Salut Internacional: Immigració i Malalties Emergents								
Projectes de nova adjudicació	0	0	1	0	0	0	0	1
Projectes actius	1	0	1	1	1	0	0	-
Articles publicats en revistes indexades	2	2	2	3	0	2	3	14
Altres publicacions	0	0	1	2	0	0	0	3
Totals								
Projectes de nova adjudicació	12	7	17	10	8	11	5	70
Projectes actius	32	35	39	34	30	32	27	-
Articles publicats en revistes indexades	68	59	76	82	76	104	86	551
Altres publicacions	19	14	7	15	9	7	10	81

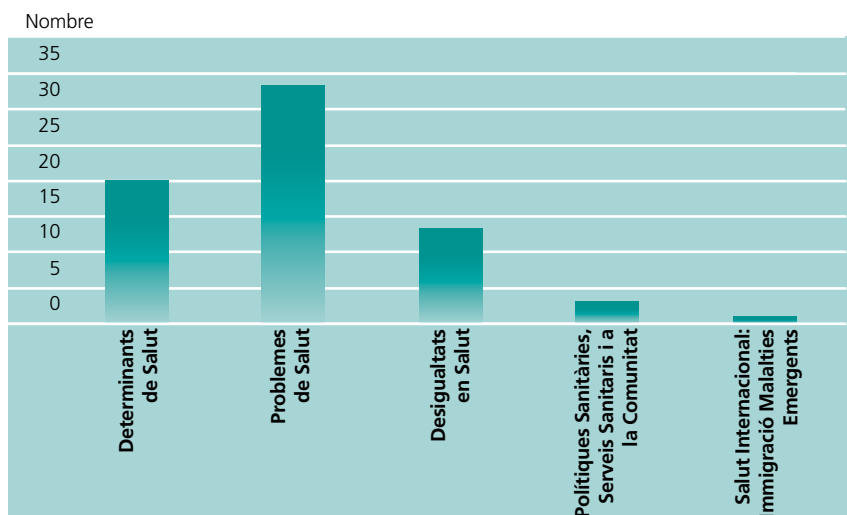
Gràfic 1. Evolució de la producció científica (projectes), 2006-2012

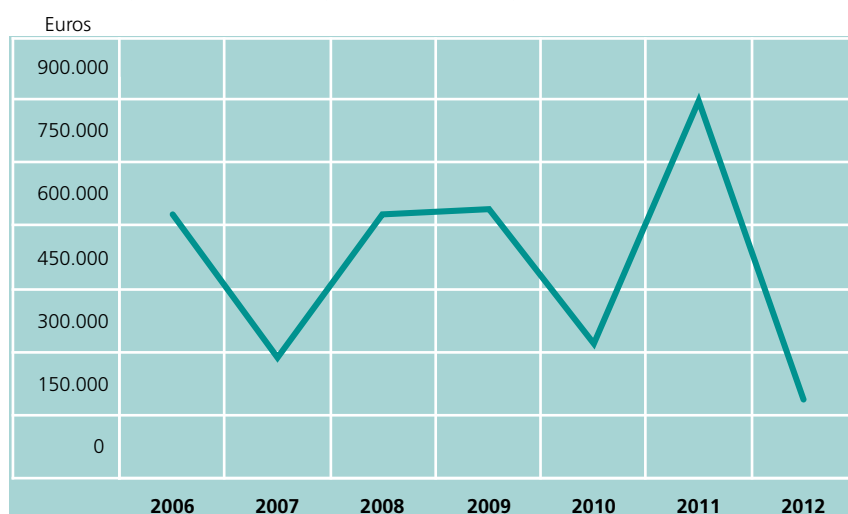
Gràfic 2. Evolució de la producció científica (publicacions), 2006-2012

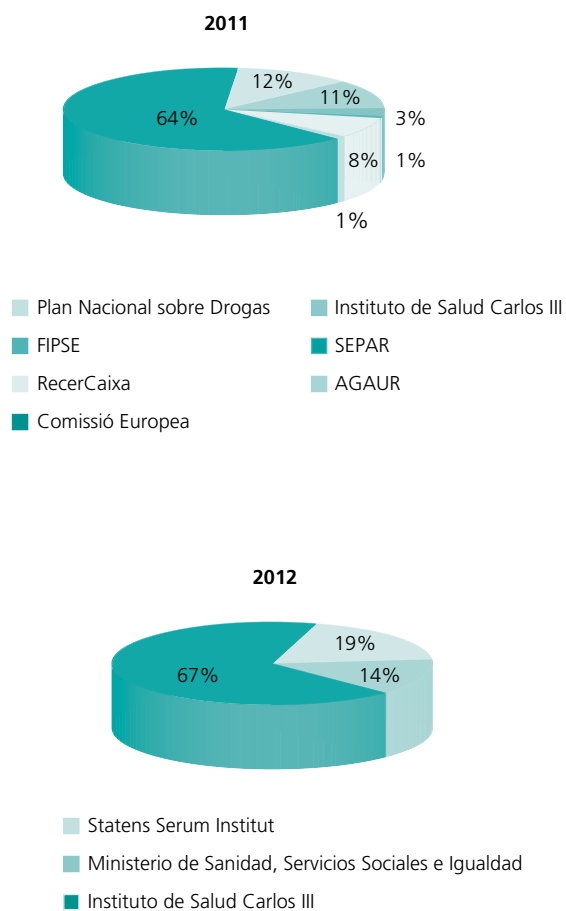
Gràfic 3. Projectes de nova adjudicació per àrea de recerca, 2006-2012

Gràfic 4. Ingressos per als projectes de nova adjudicació, 2006-2012

Gràfic 5. Ingressos per als projectes de nova adjudicació segons les entitats finançadores, 2011-2012

Taula 2. Producció científica de l'Àrea de Determinants de Salut, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Comportaments i estils de vida								
Tabac								
Projectes de nova adjudicació	1	2	3	0	0	1	0	7
Projectes actius	2	7	9	4	3	3	2	-
Articles publicats en revistes indexades	6	5	8	16	7	9	7	59
Altres publicacions	1	0	0	0	1	0	0	2
Substàncies psicoactives: alcohol i drogues no institucionalitzades								
Projectes de nova adjudicació	1	1	2	1	0	2	0	7
Projectes actius	3	4	5	4	2	3	3	-
Articles publicats en revistes indexades	10	11	8	7	5	9	9	58
Altres publicacions	3	0	0	0	0	0	1	4
Determinants de salut segons el grup d'edat								
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	1	0	1	2
Projectes actius	1	1	0	0	1	1	2	-
Articles publicats en revistes indexades	0	1	1	2	3	2	0	9
Altres publicacions	0	0	0	0	0	0	0	0
Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments								
Projectes de nova adjudicació	2	0	1	1	0	0	0	4
Projectes actius	6	2	1	2	2	2	0	-
Articles publicats en revistes indexades	2	2	6	0	7	4	6	27
Altres publicacions	0	3	0	0	0	1	2	6
Totals								
Projectes de nova adjudicació	4	3	6	2	1	3	1	20
Projectes actius	12	14	15	10	8	9	7	-
Articles publicats en revistes indexades	18	19	23	25	22	24	22	153
Altres publicacions	4	3	0	0	1	1	3	12

Taula 3. Producció científica de l'Àrea de Problemes de Salut, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Salut laboral i risc psicosocial del treball								
Projectes de nova adjudicació	0	1	0	0	0	0	0	1
Projectes actius	1	2	1	1	0	0	0	-
Articles publicats en revistes indexades	2	3	2	1	3	0	1	12
Altres publicacions	0	2	0	3	0	0	0	5
Malalties transmissibles								
VIH/sida								
Projectes de nova adjudicació	1	0	1	0	0	3	1	6
Projectes actius	1	1	2	1	1	4	4	-
Articles publicats en revistes indexades	7	6	7	5	3	8	9	45
Altres publicacions	0	0	0	0	1	1	0	2
Tuberculosi								
Projectes de nova adjudicació	2	0	1	1	0	1	2	7
Projectes actius	5	5	3	3	3	3	4	-
Articles publicats en revistes indexades	4	0	3	6	8	12	7	40
Altres publicacions	5	0	3	4	3	1	0	16
Brots epidèmics								
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	1	1	1	1	0	3	1	-
Articles publicats en revistes indexades	1	0	4	6	2	9	7	29
Altres publicacions	1	1	1	1	1	0	0	5
Vacunes i altres malalties transmissibles								
Projectes de nova adjudicació	0	0	1	2	1	1	1	6
Projectes actius	0	0	1	3	3	1	2	-
Articles publicats en revistes indexades	0	3	7	10	3	8	9	40
Altres publicacions	0	1	0	0	1	0	0	2
Total malalties transmissibles								
Projectes de nova adjudicació	3	0	3	3	1	5	4	19
Projectes actius	7	7	7	8	7	11	11	-
Articles publicats en revistes indexades	12	9	21	27	16	37	32	154
Altres publicacions	6	2	4	5	6	2	0	25
Lesions per causes externes								
Projectes de nova adjudicació	1	1	4	3	2	1	0	12
Projectes actius	1	2	6	8	6	3	3	-
Articles publicats en revistes indexades	5	5	3	5	5	4	4	31
Altres publicacions	0	0	0	0	1	3	0	4

Taula 4. Producció científica de l'Àrea de Problemes de Salut, 2006-2012 (continuació)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Càncer								
Projectes de nova adjudicació	0	1	0	0	0	0	0	1
Projectes actius	1	1	1	1	0	0	0	-
Articles publicats en revistes indexades	5	0	5	1	1	3	2	17
Altres publicacions	0	0	0	0	0	0	0	0
Totals								
Projectes de nova adjudicació	4	3	7	6	3	6	4	33
Projectes actius	10	12	15	18	13	14	14	-
Articles publicats en revistes indexades	24	17	31	34	25	44	39	214
Altres publicacions	6	4	4	8	7	5	0	34

Taula 5. Producció científica de l'Àrea de Desigualtats en Salut, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Desigualtats de gènere								
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	0	-
Articles publicats en revistes indexades	0	3	2	1	2	4	2	14
Altres publicacions	0	2	0	2	0	0	1	5
Desigualtats socioeconòmiques i geogràfiques								
Projectes de nova adjudicació	2	1	2	2	1	1	0	9
Projectes actius	5	6	6	4	4	4	3	-
Articles publicats en revistes indexades	9	5	9	7	16	9	9	64
Altres publicacions	7	3	2	1	1	0	5	19
Salut sexual i reproductiva								
Projectes de nova adjudicació	1	0	1	0	1	1	0	4
Projectes actius	2	2	2	1	2	3	1	-
Articles publicats en revistes indexades	0	5	3	7	4	9	2	30
Altres publicacions	1	0	0	1	0	0	0	2
Totals								
Projectes de nova adjudicació	3	1	3	2	2	2	0	13
Projectes actius	7	8	8	5	6	7	4	-
Articles publicats en revistes indexades	9	13	14	15	22	22	13	108
Altres publicacions	8	5	2	4	1	0	6	26

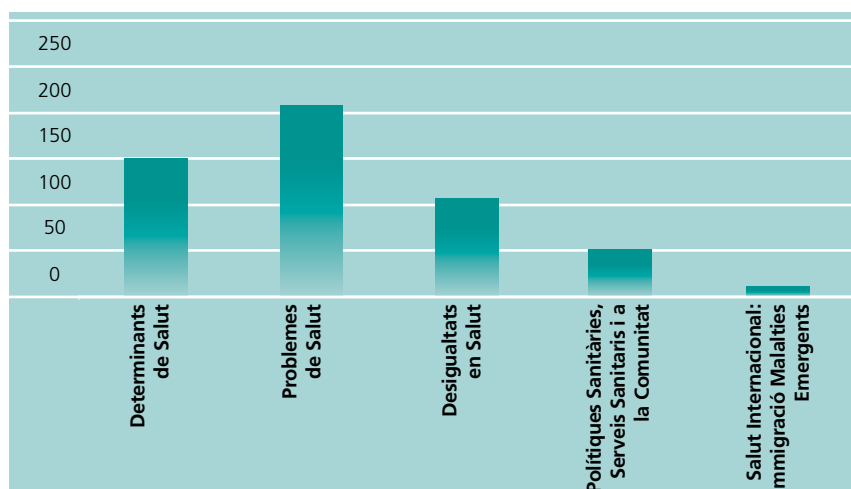
Taula 6. Producció científica de l'Àrea de Polítiques Sanitàries, Serveis sanitaris i a la Comunitat, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Projectes de nova adjudicació	1	0	0	0	2	0	0	3
Projectes actius	2	1	0	0	2	2	2	-
Articles publicats en revistes indexades	15	8	6	5	7	12	9	62
Altres publicacions	1	2	0	1	0	1	1	6

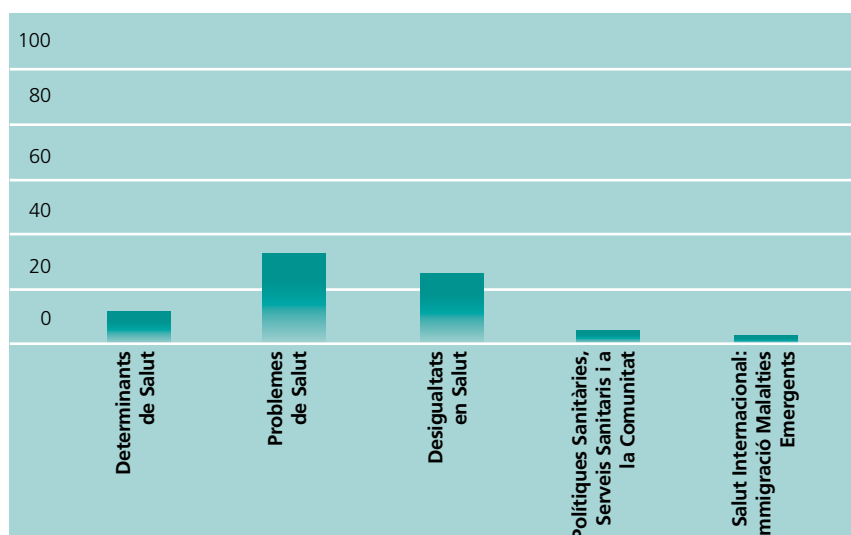
Taula 7. Producció científica de l'Àrea de Salut Internacional, Immigració i Malalties Emergents, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total
Projectes de nova adjudicació	0	0	1	0	0	0	0	1
Projectes actius	1	0	1	1	1	0	0	-
Articles publicats en revistes indexades	2	2	2	3	0	2	3	14
Altres publicacions	0	0	1	2	0	0	0	3

Gràfic 6. Articles publicats en revistes indexades per àrees de recerca, 2006-2012

Gràfic 7. Altres publicacions per àrees de recerca, 2006-2012

Annex 2. Índex d'investigadors i investigadores

Investigador/a (vinculació)	Institut i servei	Línies de recerca principals	Centre Biomèdics en Xarxa (CIBER) ²
Ariza, Carles	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'intervenció	Comportaments i estils de vida en joves. Tabac i cànnabis	CIBERESP- C3
Artazcoz, Lucia	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Laboral	Desigualtats de gènere, desigualtats socioeconòmiques i geogràfiques. Salut laboral i risc psicosocial del treball	CIBERESP- C1
Borrell, Carme	Observatori de la Salut Pública : Sistemes d'Informació Sanitària/ Direcció de Recerca i Docència	Desigualtats socioeconòmiques i de gènere. Sistemes d'informació sanitària	CIBERESP- C1
Brugal, M. Teresa	Prevenió i Atenció a les Drogodependències	Substàncies psicoactives: alcohol i drogues no institucionalitzades, desigualtats, malalties transmissibles	
Calderón, Josep	Laboratori: Química	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments	
Calzada, Núria	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives	Comportaments i estils de vida, Malalties transmissibles, Desigualtats socioeconòmiques	
Caylà, Joan A.	Observatori de la salut Pública: Epidemiologia	Malalties transmissibles, tuberculosi, sida	CIBERESP- C2
Centrich, Francesc	Laboratori: Química	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments. Tabac	CIBERESP- C3
Cortès, Immaculada	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Laboral	Desigualtats de gènere i salut laboral i risc psicosocial del treball	CIBERESP- C1
Daban, Ferran	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives	Comportaments i estils de vida Malalties transmissibles. Salut Internacional: immigració i malalties emergents	
De Simon, Mercè	Laboratori: Microbiologia	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments. Brots epidèmics	
Díez, Èlia	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives	Comportaments i estils de vida. Malalties transmissibles. Desigualtats socioeconòmiques	CIBERESP- C1
Espelt, Albert	Prevenió i Atenció a les Drogodependències	Substàncies psicoactives: alcohol i drogues no institucionalitzades. Desigualtats	
Ferrer, M ^a Dolors ¹	Laboratori: Microbiologia	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments. Brots epidèmics	
García de Olalla, Patricia	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia	Malalties transmissibles, salut internacional	CIBERESP- C2
Garcia, Mireia	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives	Vacunes, malalties transmissibles, desigualtats socioeconòmiques	
Isern, Anna M.	Laboratori: Microbiologia	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments. Brots epidèmics	
Juárez, Olga	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Comunitària	Determinants de salut, Comportaments i estils de vida en joves, Malalties transmissibles	CIBERESP- C3
Lafuente, Sarah ¹	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia	Malalties transmissibles: VIH/SIDA, brots epidèmics	
López, Maria José	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'intervenció	Determinants de salut, tabac. Polítiques sanitàries i serveis a la comunitat	CIBERESP- C3

Montalvo, Tomás	Serveis de Vigilància Ambiental: Vigilància i Control de Plagues Urbanes	Salut ambiental. Plagues urbanes	
Muñoz, Enrique ¹	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives	Vacunes	CIBERESP- C3
Muñoz, Glòria	Laboratori: Química	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments. Tabac	CIBERESP- C3
Martín, Silvia	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives	Comportaments i estils de vida, malalties transmissibles, desigualtats socioeconòmiques	
Nebot, Manel ¹	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'intervenció	Determinants de salut, tabac. Polítiques sanitàries i serveis a la comunitat	CIBERESP- C3
Novoa, Ana M.	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària	Accidents i lesions, desigualtats en salut. Habitatge i salut	
Orcau, Angels	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia	Malalties transmissibles: tuberculosi	CIBERESP- C2
Pañella, Helena	Serveis de Vigilància Ambiental: Qualitat i Intervenció Ambiental	Salut ambiental.	CIBERESP- C2
Pasarín, M. Isabel	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Comunitària	Desigualtats socioeconòmiques i de gènere. Polítiques sanitàries i serveis a la comunitat. Atenció primària	CIBERESP- C1
Pellicer, Teresa	Laboratori : Microbiologia	Salut ambiental i higiene i seguretat dels aliments. Malalties transmissibles	
Peracho, Víctor	Serveis de Vigilància Ambiental: Vigilància i control de plagues urbanes	Salut ambiental. Plagues urbanes	
Pérez, Anna	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'intervenció	Comportaments i estils de vida. Tabac	CIBERESP- C3
Pérez, Catherine	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària	Accidents i Lesions. Substàncies Psicoactives: alcohol i drogues no institucionalitzades	CIBERESP- C1
Pérez, Glòria	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària	Desigualtats socioeconòmiques i geogràfiques. Salut reproductiva i sexual	CIBERESP- C1
Puigpinós, Rosa	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'intervenció	Desigualtats socioeconòmiques. Càncer. Immigració	CIBERESP- C3
Ramos, Pilar	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Comunitària	Comportaments i estils de vida. Immigració. Salut mental. Serveis a la comunitat	
Rius, Cristina	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia	Malalties transmissibles: VIH/SIDA, brots epidèmics	CIBERESP- C2
Rodellar, Santiago	Institut de Seguretat Alimentària i de Salubritat	Salut ambiental, higiene i seguretat dels aliments	
Rodríguez, Maica	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària	Desigualtats socioeconòmiques i de gènere. Mortalitat	CIBERESP- C1
Rúbies, Antoni	Laboratori: Química	Salut ambiental. Higiene i seguretat dels aliments	
Salvador, Joaquin	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària	Salut maternoinfantil. Desigualtats en salut	CIBERESP- C1

Santamariña, Elena	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària	Accidents i Lesions. Substàncies Psicoactives: Alcohol i drogues no institucionalitzades	CIBERESP- C1
Serral, Gemma	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'intervenció	Càncer de mama. Desigualtats sòcioeconòmiques.	CIBERESP- C3
Tortajada, Cecília ¹	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia	Brots epidèmics, malalties transmissibles	CIBERESP- C2
Villalbí, Joan R.	Adjunt a Gerència	Tabac. Avaluació de polítiques i serveis	CIBERESP- C3

¹ Actualment ja no treballa a l'ASPB

² CIBER de Epidemiologia i Salut Pública (CIBERESP):
CIBERESP-C1: Responsable Carme Borrell
CIBERESP-C2: Responsable Joan A Caylà
CIBERESP-C3: Responsable Maria José López

Annex 3. Índex d'investigadors i investigadores en formació

Nom i cognoms	Projecte/beca	Finançament	Investigador principal	Institut i servei
Camprubí, Lluís	Socioeconomic inequalities in mortality: evidence and policies in cities of Europe	Unió Europea	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Carvajal, Sònia	Conocimiento de las prácticas de prevención de sobredosis en los usuarios de drogas que asisten a los centros de reducción de daños	Plan Nacional de Drogas	M. Teresa Brugal	Institut de Serveis a la Comunitat: Prevenció i Atenció a les Dependències
Casals, Martí	Vigilancia, prevención y control de enfermedades transmisibles	CIBERESP	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Cascant, Lorena	Gestió de l'observatori de desigualtats de gènere en la salut	Ministerio de Sanidad y Consumo	Lucía Artazcoz	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Laboral
Castellano, Yolanda	Análisis de la mortalidad de una cohorte de consumidores de cocaína en tratamiento	CIBERESP	M. Teresa Brugal	Institut de Serveis a la Comunitat: Prevenció i Atenció a les Dependències
Cuervo, Julián	Prova pilot per a la creació d'una cohort de població immigrant a partir del registre de malalties de declaració obligatòria	OMS	Àngels Orcau	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
García, Marta	Análisis de la encuesta nacional de salud 2006	CIBERESP	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
García, Xavier	Evaluación del impacto de las recomendaciones preventivas sobre la gripe H1N1 en la percepción del riesgo y la adopción de medidas no farmacológicas en pobl. gral, comunidad escolar y grupos de riesgo.	CIBERESP	Manel Nebot	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'Intervenció
Gotsens, Mercè	Evolución de las desigualdades socioeconómicas en mortalidad en áreas pequeñas de ciudades de España-Proyecto MEDEA 2	CIBERESP	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Horna, Olivia	A phase III contact tracing trial comparing the diagnostic performance of C-Tb to QuantiFERON-TB Gold In-Tube, in combination with a double blind randomized split body safety assessment of C-Tb versus 2T.U. Tuberculin PPD RT23 SSI	Agència de Salut Pública de Barcelona	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Jacques, Constanza	Pruebas rápidas del VIH en España. Descripción de programas, evaluación de impacto y análisis de su potencial como estrategia para promover el diagnóstico precoz	CIBERESP	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
León, Gabriel	Evaluación de programas y políticas de salud pública	CIBERESP	Manel Nebot	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'Intervenció
Malmusi, Davide	Evaluating the impact of structural policies on health inequalities and their social determinants, and fostering change	Unió Europea	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Marí, Marc	Epidemiologia social i política. Anàlisi geogràfica	CIBERESP	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Mehdipanah, Roshanak	Evaluating the impact of structural policies on health inequalities and their social determinants, and fostering change	Unió Europea	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària

Millet, Joan Pau	Study 26. Randomized multicenter open-label non-inferiority trial comparing 12 once-weekly doses of Rifapentine 900mg + Isoniazid 900 mg given by DOT vs 9 mo of self-administered daily INH 300 mg in treatment of LTBI in persons at high risk.	TBTC	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Molas, Maria Ema	Efectividad de un programa piloto del estudio de contactos proactivo de las personas infectadas por el VIH	Ministerio de Sanidad y Consumo	Patricia G. de Olalla	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Morrison, Joana	Socioeconomic inequalities in mortality: evidence and policies in cities of Europe	Unió Europea	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Mortueruel, Maite	Evaluación de Impacto en Salud de un proyecto de reforma integral "Llei de Barris" en un barrio de Barcelona	ISCIII	Elia Díez	Institut de Serveis a la Comunitat: Programes i Intervencions Preventives
Olabarria, Marta	Evaluación de las estrategias de seguridad vial en España	ISCIII	Catherine Pérez	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Oliveira, Inés	Screening for Hepatitis B and C among migrants in the European Union	Unió Europea	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Palència, Laia	Evolución de las desigualdades socioeconómicas en mortalidad en áreas pequeñas de ciudades de España-Proyecto MEDEA 2	ISCIII	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Pons, Mariona	Evolución de las desigualdades socioeconómicas en mortalidad en áreas pequeñas de ciudades de España-Proyecto MEDEA 2	ISCIII	Carme Borrell	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Rocha, Katia	Desigualtats socials en la utilització del sistema sanitari a Catalunya: l'impacte en l'atenció primària i pràctiques preventives	AATRM	Maica Rodríguez	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Ruiz, Dolors	El papel de la sexualidad en el envejecimiento activo y saludable: evidencia e intervenciones efectivas	RecerCaixa	Glòria Pérez	Observatori de la Salut Pública: Sistemes d'Informació Sanitària
Sánchez, Francesca	Evaluación de programas y políticas de salud pública	CIBERESP	Manel Nebot	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'Intervenció
Sarasa, Ana	Diferencias por género y edad en la mortalidad de una cohorte de admitidos a tratamiento por abuso o dependencia de alcohol	Plan Nacional de Drogas	M. Teresa Brugal	Institut de Serveis a la Comunitat: Prevenció i Atenció a les Dependències
Suades, Elisabet	Diseño y evaluación de la efectividad de una intervención de prevención de la obesidad infantil en escolares	ISCIII	Carles Ariza	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'Intervenció
Toledo, Diana	Factores de riesgo de hospitalización por gripe A (N1N1) 2009 y efectividad de intervenciones farmacológicas, higiene de manos, higiene respiratoria y otras medidas no farmacológicas en su prevención.	CIBERESP	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Valmayor, Sara	Diseño y evaluación de la efectividad de una intervención de prevención de la obesidad infantil en escolares	ISCIII	Carles Ariza	Observatori de la Salut Pública: Avaluació i Mètodes d'Intervenció

Valverde, José Miguel	Taller de tuberculosi	CIBERESP	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Vargas, Hernán	EU-HEP-SCREEN: Screening for Hepatitis B and C among migrants in the European Union	Unió Europea	Joan A. Caylà	Observatori de la Salut Pública: Epidemiologia
Villarroel, Nazmy	Desigualdades en salud en España en una perspectiva combinada de inmigración, género y clase social	CIBERESP	Lucía Artazcoz	Institut de Serveis a la Comunitat: Salut Laboral

AATRM: Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdica
CIBERESP: Centro de Investigación Biomédica en Red de Epidemiología y Salud Pública
FIPSE: Fundación para la Investigación y la Prevención del Sida en España
ISCIII: Instituto de Salud Carlos III
OMS: Organització Mundial de la Salut
TBTC: Tuberculosis Trials Consortium

La perspectiva científica a la ASPB

La Agencia de Salud Pública de Barcelona (ASPB), además de tener un claro papel de apoyo en el ejercicio de la autoridad sanitaria local, tiene funciones que se desarrollan en los ámbitos de la protección y la promoción de la salud, la vigilancia de la salud pública y la atención a las personas drogodependientes y principalmente son conocer el estado de salud de la población y sus principales determinantes, desarrollar políticas para mejorar el estado de salud de la población y garantizar la prestación de servicios de salud pública.

La misión de la ASPB es velar por la salud de las personas residentes en Barcelona y visitantes, mediante:

- El conocimiento del estado de salud de la población y los factores que lo determinan;
- El desarrollo de políticas para mantener y mejorar la salud de la población;
- La garantía de la prestación de servicios en el terreno de la salud pública, asumiendo integralmente las tareas que se deriven para el ejercicio de la autoridad sanitaria en la ciudad.

La ASPB quiere integrar el concepto de “buena práctica” en salud pública a través de la promoción de la acción basada en la evidencia y la evaluación, así como de la investigación y de la formación, aspirando a promocionar, conjuntamente con las instituciones académicas, su contribución a la salud de la población. Del mismo modo, la ASPB quiere reforzar el liderazgo intersectorial de la acción en salud en la ciudad, en interacción con otras instituciones y entidades presentes en la ciudad y que pueden contribuir a sus fines. Su vocación es de colaboración con todos estos servicios, por lo que siempre buscará las fórmulas más apropiadas para cumplir su misión.

La visión de futuro de la ASPB es ser una organización de referencia en la gestión y la innovación en salud pública, con un liderazgo reconocido. Aspira a la excelencia en sus servicios, integrando la

buena práctica en salud pública a través de la evaluación y la búsqueda de la calidad total.

La investigación, entendida como el conjunto de procesos sistemáticos que persiguen generar nuevo conocimiento que se pueda generalizar, constituye un elemento clave de la actividad de la ASPB. La investigación, así pues, se configura como un elemento esencial de apoyo a la buena práctica profesional, a través de la introducción de innovaciones como elemento mediador, y que se resume en la cultura de estrecha interrelación entre la Investigación-Innovación - Servicio de la ASPB. A su vez, esta práctica profesional se articula en torno al catálogo de productos y servicios de la ASPB (figura 1), e integra los conceptos de:

- salud pública basada en la evidencia;
- introducción de innovaciones;
- evaluación continua, interna y externa;
- difusión del nuevo conocimiento, y
- revisión periódica de la cartera de servicios con nuevos productos y servicios.

En este sentido, la ASPB se constituye como un marco privilegiado para el desarrollo de actividades de investigación estrechamente vinculadas a las acciones de salud pública y comunitaria que desde esta se desarrollan.

Objetivo de la memoria científica

El objetivo central de esta memoria es presentar de manera estructurada y sintética los principales proyectos y productos de la investigación y la docencia llevados a cabo desde la ASPB en los últimos dos años (2011-2012). Se describen, también, los diversos productos docentes que se han ido consolidando a partir de las actividades de investigación y de la práctica de la salud pública en sus diversas vertientes. Este documento pretende actualizar la memoria que se inició hace años y que recogían los productos de investigación y docencia desde 1997. El documento se estructura

en torno a cinco ejes principales:

- La organización de la investigación.
- Las áreas temáticas y líneas de investigación.
- Los proyectos financiados.
- La producción científica.
- La actividad de docencia y formación.

A continuación, se resumen las principales contribuciones de estos dos años en cada uno de los apartados mencionados.

La organización de la investigación

Las actividades de investigación y docencia se encuentran bajo la responsabilidad de la Dirección de Investigación y Docencia, una dirección transversal. Para el logro de sus funciones, la Dirección de Investigación y Docencia dispone de manera muy especial de la estrecha participación de una Comisión de Investigación y Docencia, así como de la Dirección de Recursos, a través de la cual se gestionan los aspectos vinculados a contrataciones, becas, y gestión económica. Cabe destacar, también, que las áreas de comunicación, asesoramiento jurídico, informática y servicios logísticos, aportan un apoyo fundamental en los diversos aspectos de la investigación que se llevan a cabo en nuestra organización.

Las áreas temáticas y líneas de investigación

Los diversos grupos de investigadores y de líneas de investigación se han ido consolidando en torno al catálogo de servicios y son los propios servicios de la ASPB los que, hasta ahora, enmarcan el desarrollo de una buena parte de los proyectos de investigación. Además, se ha ido produciendo una creciente colaboración transversal temática que rebasa los ámbitos organizativos formales, y que permite incorporar perfiles técnicos complementarios, ampliando el abordaje multidisciplinar de la investigación en salud pública (véase el índice de investigadores en el anexo 2).

Esta colaboración permite estructurar la actividad de investigación en diversas áreas temáticas, que configuran un conjunto especializado de habilidades y de productos científicos y docentes sobre los que se basan la competitividad y la excelencia científica de nuestra organización. Las grandes áreas temáticas son muy similares a las presentadas en la anterior memoria y son las cinco siguientes:

- Determinantes de salud
- Problemas de salud
- Desigualdades en salud
- Políticas sanitarias, servicios sanitarios y servicios a la comunidad
- Salud internacional, inmigración y enfermedades emergentes

A su vez, cada una de estas áreas temáticas se divide en varias líneas y sublíneas especializadas. Hay que indicar que cada una de estas áreas, líneas y sublíneas incluyen abordajes complementarios propios de las diversas disciplinas de la salud pública, entre las que destacan la epidemiología, los sistemas de información, los métodos analíticos, y la evaluación de intervenciones preventivas y de promoción de la salud. Complementariamente, las diversas líneas, en muchos casos, hacen referencia a ámbitos comunitarios específicos, como el mundo del trabajo, el mundo educativo, los servicios sanitarios y sociales, la seguridad vial y el mundo asociativo.

A partir del año 2006 se pusieron en marcha los Centros Biomédicos en Red (CIBER) en el estado Español, siendo uno de ellos el CIBER de Epidemiología y Salud Pública (CIBERESP) que actualmente consta de 53 grupos de investigación de centros diferentes, tres de los cuales son de la ASPB (véase el cuadro 1 y el índice de investigadores en los Anexos 2 y 3).

En el año 2010 se tramitó la aprobación del Instituto de Investigación Biomédica Sant Pau (IIB Sant Pau) como Instituto de Investigación Sanitaria por parte del Ministerio de Ciencia e Innovación, del que l'ASPB forma parte junto con otras nueve instituciones de la ciudad. La ASPB participa con 5 grupos de investigación que se encuentran dentro del área

temática de Epidemiología, salud pública y servicios sanitarios y que son los que constan en el cuadro 2.

Los proyectos financiados

En el período de referencia de esta memoria se han financiado un total de 16 proyectos de investigación de nueva adjudicación, con una media anual de 30 proyectos activos (véase la tabla 1 y los gráficos 1-3 del Anexo 1). La distribución por área temática de los proyectos se resume en el gráfico 3 del Anexo 1, donde se puede observar que las áreas más activas han sido las relativas a problemas de salud (especialmente enfermedades transmisibles), a determinantes de la salud (especialmente tabaco, drogas y alcohol), y a desigualdades en salud.

La financiación de estos proyectos ha supuesto un importe total en el mismo período de más de un millón de euros a pesar que el año 2012 ha disminuido considerablemente respecto a años anteriores (véanse los gráficos 4 y 5 del Anexo 1).

La producción científica

En el período 2011-2012 se han generado un total de 190 trabajos científicos publicados en revistas científicas indexadas. Por línea temática, se observa que las áreas y líneas que más han publicado han sido las relativas a problemas de salud (especialmente las enfermedades transmisibles), determinantes de la salud (principalmente tabaco, drogas y alcohol) y desigualdades en salud (concretamente las relativas a desigualdades socioeconómicas y geográficas). En el Anexo 1 también se detalla esta información para cada una de las líneas y sublíneas temáticas (véanse las tablas 1 a 8 y los gráficos 6 y 7).

La actividad de docencia

Muchos de los diversos proyectos financiados han permitido la formación de personal investigador, especialmente de investigadores en formación predoctorales. En el período 2011-2012, se han formado 33 investigadores (véase el índice de

investigadores en formación Anexo 3). La formación recibida ha permitido en varios casos la realización de tesis doctorales y tesinas de máster. Algunos de estos investigadores en formación actualmente mantienen su vinculación con la ASPB y otros se han incorporado a otras organizaciones.

La oferta docente de la ASPB se presenta en un apartado específico. Cabe destacar la realización del "Fall Institut of Health Policy and Management" de la Universidad Johns Hopkins de Baltimore, Estados Unidos de América, en Barcelona y también que profesionales de la ASPB puedan seguir haciendo estancias de corta duración en Baltimore. Asimismo, gracias al convenio de colaboración con la Universidad Pompeu Fabra, la ASPB participa en el consejo de dirección y coordinación y en el consejo académico del Máster de Salud Pública, además de participar en la docencia de varias asignaturas. El convenio también recoge que la ASPB dispone de 4 becas cada año para facilitar que 4 personas puedan hacer el máster, dando preferencia a los trabajadores/as o investigadores/as en formación de la ASPB.

Actividad de investigación

La ASPB es una de las instituciones de salud pública pioneras en el desarrollo de la investigación de salud pública. Es gracias al impulso continuado desde los diferentes ámbitos de la organización así como a la existencia de una colaboración transversal temática más allá de la estructura organizativa, que se puede investigar en la ASPB.

En este informe, la actividad de investigación en la ASPB se organiza según cinco grandes áreas temáticas basadas en las áreas que se utilizaron en los anteriores informes sobre la investigación y son:

- Determinantes de salud
- Problemas de salud
- Desigualdades en salud
- Políticas sanitarias, servicios sanitarios y servicios a la comunidad
- Salud Internacional, inmigración y enfermedades emergentes

Estas grandes áreas se verán ampliamente desarrolladas en este capítulo: primero separando lo que son las principales líneas de investigación dentro de cada gran área, y después subdividiendo cada línea en las sublíneas que la conforman. Cabe señalar que la colaboración entre diversas áreas y líneas hace difícil, en ocasiones, la clasificación de determinados proyectos y las correspondientes publicaciones en una única área, pero para evitar duplicaciones se ha optado por el área más estrechamente implicada en la línea de investigación del equipo de dirección del proyecto.

Dentro de cada sublínea de investigación se organiza la información de los años 2011 y 2012. En primer lugar, se presentan los proyectos científicos que se han llevado a cabo estos dos años, al margen de la fecha de adjudicación. De todos estos proyectos se detalla el investigador/a principal, el título, la entidad financiadora y el periodo de vigencia. A continuación se detallan las

publicaciones en revistas indexadas, que incluyen todos aquellos artículos originales y publicaciones que se puedan consultar y obtener en PubMed, independientemente del idioma de publicación y del factor de impacto. Las publicaciones se han listado por orden alfabético independientemente del año de publicación.

Encontramos una tercera categoría que incluye otras publicaciones, donde se listan aquellas publicaciones que, a pesar de no estar indexadas en PubMed, son un vehículo útil de los resultados de investigación de la ASPB, además de capítulos de libro escritos íntegra o parcialmente por investigadores de la ASPB. No se han incluido sin embargo, las comunicaciones ni los libros de ponencias en congresos, aunque la presencia de diferentes grupos de investigadores en Congresos, Jornadas y Reuniones de Sociedades Científicas de reconocido prestigio, es una constante, tanto en líneas muy consolidadas como en las más emergentes. Por último, se incorporan dos últimas categorías de clasificación que hacen referencia a tesis doctorales y tesinas, donde se incluyen las tesis y tesinas dirigidas por personas de la ASPB y realizadas dentro del periodo mencionado y, por otro lado Premios y otros.

Todo este conjunto de información se sintetiza en gráficos que ponen en evidencia cómo ha evolucionado la producción científica de manera global y, más detalladamente, por áreas temáticas (ver Anexo 1).

1 Área de Determinantes de Salud

Líneas de investigación

El Área de Determinantes de Salud agrupa tres líneas principales de investigación. La primera corresponde a la identificación de aquellos factores determinantes para la adopción de comportamientos de riesgo asociados a los estilos de vida (hábitos tóxicos, actividad física, hábitos alimentarios). La segunda, los determinantes de la salud según los grupos de edad. Y la tercera, el estudio y el control de aquellos factores ambientales determinantes para la salud de la población (agua, aire, zoonosis ,...), la higiene y la seguridad de los alimentos.

Comportamientos y estilos de vida

Objetivos estratégicos

- Estudio de los principales factores de riesgo en relación con los estilos de vida, como son el tabaco, el abuso de sustancias psicoactivas como el alcohol y las drogas no institucionalizadas, los hábitos alimentarios y la actividad física, con la finalidad de identificar tendencias y analizar los factores ambientales y conductuales asociados, que permitan diseñar las intervenciones preventivas correspondientes.
- Evaluación de la reducción de las consecuencias adversas al consumo de sustancias.
- Disposición de los programas / estrategias para individuos de riesgo en el consumo de sustancias, identificados en la escuela, en la comunidad y en la red asistencial.
- Análisis de factores de riesgo de VIH y hepatitis C en consumidores de sustancias por vía parenteral.
- Análisis de las características y evolución de la población consumidora de sustancias psicoactivas de Barcelona.
- Diseño de intervenciones de prevención primaria de los factores de riesgo asociados a los estilos de vida, dirigidas al entorno y a los factores predisponentes, facilitadores y reforzadores de los comportamientos de riesgo.

Determinantes de salud según los grupos de edad

Objetivos estratégicos

- Estudio de los determinantes de la salud teniendo en cuenta los grupos de edad.

Salud ambiental, higiene y seguridad de los alimentos

Objetivos estratégicos

- Respuesta fiable y rápida a las demandas analíticas del agua, el aire, el tratamiento de alimentos, así como cualquier anomalía detectada en relación con los animales en Barcelona, y garantizar su calidad analítica.
- Profundización en el estudio de enteropatógenos en aguas y alimentos.
- Identificación de los efectos de la contaminación ambiental sobre la salud poblacional, incluyendo el humo del tabaco y los diversos contaminantes atmosféricos.

2 Área de Problemas de Salud

Líneas de investigación

El Área de investigación sobre problemas de salud engloba la línea de investigación sobre la salud laboral y el riesgo psicosocial, la investigación sobre algunas enfermedades transmisibles, sobre las lesiones por accidente y el cáncer.

Una área importante es la identificación de los factores de riesgo psicosocial relacionados con el estado de salud en diferentes colectivos de trabajadores y trabajadoras, y el análisis de la posible interacción entre la salud mental, los factores de riesgo psicosocial y el ámbito laboral.

La investigación en enfermedades transmisibles se estimuló el año 1986, coincidiendo con el impulso al sistema de declaración obligatoria de determinadas enfermedades (particularmente VIH / SIDA, tuberculosis, enfermedad meningocócica, enfermedades importadas, etc.). Bajo este epígrafe se estudia y se realiza la gestión de los brotes epidémicos, las actuaciones comunitarias con relación al Plan de Vacunación y todo un conjunto de enfermedades transmisibles que se agrupan bajo la denominación de otras enfermedades transmisibles (*Haemophilus Influenzae*, enfermedad meningocócica, etc.).

Por último, e integrando las acciones realizadas por organizaciones comunitarias a través de subvenciones y las realizadas con recursos propios, encontramos, dentro de los problemas de salud, las lesiones causadas por accidentes. Más recientemente se ha retomado la investigación en torno al cáncer, vinculada al reforzamiento de las actividades de información y de prevención primaria y secundaria.

Salud laboral y riesgo psicosocial del trabajo

Objetivos estratégicos

- Análisis de la relación entre el trabajo y la salud.
- Análisis de las desigualdades de género en salud relacionadas con el trabajo.
- Estudio del riesgo psicosocial del trabajo.

Enfermedades transmisibles

Objetivos estratégicos

- Diseño y evaluación de intervenciones para prevenir la adopción de comportamientos de riesgo respecto a nuevos casos de determinadas enfermedades, particularmente las de declaración obligatoria.
- Validez y exhaustividad de los sistemas de monitorización de la cobertura vacunal.
- Evaluación de los determinantes del cumplimiento del calendario vacunal.
- Estudio de la relación VIH/SIDA-tuberculosis-toxicomanías y las implicaciones para su control.
- Coordinación del "Programa de prevención y control de la tuberculosis en la ciudad de Barcelona" y del "Programa SIDA".
- Coordinación de la Unidad Temática de Investigación en Tuberculosis, que comprende la coordinación de varios proyectos de investigación que engloban aspectos epidemiológicos, clínicos y microbiológicos de esta enfermedad.

- Desarrollo de sistemas de medida de la evolución de la tuberculosis y de la adherencia y cumplimiento de su tratamiento.
- Identificación de las medidas de control más útiles y de los protocolos de investigación más adecuados en caso de brote epidémico.

Lesiones por causas externas **Cáncer**

Objetivos estratégicos

- Desarrollo y gestión de sistemas de información como instrumento para monitorizar las lesiones y para llevar a cabo estudios epidemiológicos y de evaluación de intervenciones.
- Profundización en la epidemiología de las lesiones y sus principales determinantes, especialmente a las lesiones de tránsito en el ámbito urbano.
- Evaluación de políticas y de intervenciones de seguridad vial.
- Desarrollo de denominadores de exposición para el cálculo de indicadores.
- Estudio de la movilidad motorizada y no motorizada y su impacto en la salud.

Objetivos estratégicos

- Profundización en la epidemiología del cáncer y de sus principales determinantes en la ciudad.
- Evaluación del impacto de las intervenciones de prevención primaria y secundaria en las tendencias del cáncer.
- Diseño y seguimiento del programa de cáncer de mama.

3 Área de Desigualdades en Salud

Líneas de Investigación

En el marco de la innovación en las políticas de salud pública orientadas a la reducción de las desigualdades sociales en la salud, se trabaja fundamentalmente en el estudio de las desigualdades socioeconómicas, tanto en Barcelona como en otras regiones y países. También se analizan las desigualdades en la salud según género y se profundiza en el estudio de la interacción entre el género, los roles familiares, la situación laboral y la clase social. El estudio de las desigualdades geográficas en áreas pequeñas es otra área a destacar.

Además, la salud sexual y reproductiva es una línea de investigación en torno a la cual se orientan diversos estudios sobre las desigualdades.

Desigualdades de género

Objetivos estratégicos

- Estudio de las desigualdades en salud según género derivadas al desigual poder que tienen los hombres y las mujeres: descripción, causas de las mismas y evaluación de las intervenciones.
- Estudio de las desigualdades respecto al rol familiar y la situación laboral según el sexo.

Desigualdades socioeconómicas y geográficas

Objetivos estratégicos

- Determinación del papel de las desigualdades a nivel político, sociocultural y económico tanto en el desarrollo de enfermedades como en la percepción de la salud.
- Estudio de las desigualdades según la clase social en la mortalidad, la morbilidad y la salud percibida y en la evolución de las mismas.
- Determinación del papel de las desigualdades geográficas (el distrito, barrio o la sección censal de residencia) en la percepción de la salud, la morbilidad y la mortalidad.

Salud sexual y reproductiva

Objetivos estratégicos

- Diseño de un plan de actuaciones de salud comunitaria dirigido a poblaciones específicas en situación de especial vulnerabilidad, como sería el caso de mujeres en edad reproductiva, las mujeres gestantes, los recién nacidos y los niños y niñas.
- Análisis de factores relacionados con el control del embarazo, el parto y el puerperio (bajo peso al nacer, prematuridad, embarazo adolescente, control del embarazo, etc.).
- Análisis de las desigualdades en salud sexual y reproductiva.
- Detección precoz, estudio y fomento del registro de defectos congénitos de los recién nacidos.

4 Área de Políticas Sanitarias, Servicios Sanitarios y Servicios a la Comunidad

Líneas de investigación

Esta área de investigación se focaliza en la colaboración con los diversos ámbitos asistenciales de la ciudad, especialmente en cuanto a los servicios a la comunidad: servicios hospitalarios, atención primaria y atención a drogodependencias.

Objetivos estratégicos

- Análisis de la efectividad de determinadas medidas preventivas realizadas desde la atención primaria.
- Diseño de estrategias de intervención, en diferentes ámbitos, dirigidas a la atención a las drogodependencias: territorialización, política de disminución de riesgo, protocolos de colaboración con instituciones y programas, evaluación de la efectividad de las intervenciones breves, etc.
- Evaluación de la efectividad de la red asistencial para la atención a las drogodependencias.
- La monitorización de la situación de salud en la ciudad de Barcelona a través de la realización de encuestas de salud, el informe de salud anual, el análisis de las estadísticas vitales, la producción anual de indicadores por Áreas Básicas de Salud y por sectores sanitarios, entre otros.
- Evaluación de la gestión en salud pública.

5 Área de Salud Internacional, Inmigración y Enfermedades Emergentes

Líneas de investigación

Bajo este epígrafe se incluye la investigación orientada al estudio de todas aquellas enfermedades importadas (inmigrantes, cooperantes, viajeros), así como de la situación de salud de los inmigrantes en la ciudad. También incluye proyectos de investigación desarrollados en países de renta baja.

Objetivos estratégicos

- Evaluación de las necesidades prioritarias de salud en ciertas áreas y países de renta baja, campos de refugiados, etc.
- Estudio de las características diferenciales de enfermedades como tuberculosis, VIH / Sida, en inmigrantes extranjeros que residen en el área de Barcelona.
- Descripción y control de enfermedades importadas (inmigrantes, cooperantes, viajeros, etc.).
- Estudio de la epidemiología de las enfermedades emergentes en Barcelona.

Actividad de docencia

La ASPB organiza y participa en un gran número de cursos y mantiene colaboraciones con diferentes instituciones académicas, lo que configura una amplia oferta docente propia, especialmente de posgrado, tanto de doctorado como de máster.

Dentro de la ASPB hay una continua formación de investigadores que trabajan en proyectos de investigación, así como de alumnos en prácticas de diferentes asignaturas relacionadas con la Salud Pública. Además, desde el año 2005, la ASPB tiene suscrito un convenio de colaboración con el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra, el Institut Municipal d'Investigacions Mèdiques (IMIM), el Consorci Mar Parc de Salut de Barcelona y el Institut de Prestacions d'Assistència Mèdica al Personal Municipal para desarrollar la Unidad Docente del Parc Salut Mar-UPF-ASPB para la formación de especialistas en Medicina Preventiva y Salud Pública (MP y SP) en el sistema de formación MIR del Sistema Nacional de Salud. La ASPB es, desde ese año, un dispositivo de docencia de esta Unidad Docente. La rotación en la ASPB se realiza durante 12 meses repartidos en módulos de 4 meses y en rotaciones por tres servicios. Los servicios implicados directamente en la formación de los MIR de MP y SP son: Epidemiología, Sistemas de Información Sanitaria, Evaluación y Métodos de Intervención, Programas e Intervenciones Preventivas, Salud Comunitaria y Prevención y Atención a las Drogodependencias.

Un convenio firmado con la Universidad Pompeu Fabra facilita la colaboración

entre ambas instituciones en el desarrollo del Máster de Salud Pública. Así, la ASPB participa en el consejo de dirección y coordinación y en el consejo académico, además de participar en la docencia de varias asignaturas (siendo varios profesionales de la ASPB profesores asociados de la UPF). El convenio también menciona como la ASPB dispone de 4 becas cada año para facilitar que 4 personas puedan estudiar el máster, dando preferencia a los trabajadores / as o investigadores en formación de la ASPB.

El convenio de colaboración entre la ASPB y la Universidad Johns Hopkins de Estados Unidos facilita que, el último trimestre de cada año, se desarrolle el "Johns Hopkins Fall Institute In Health Policy and Management" que ofrece cursos de interés para los trabajadoras y trabajadoras de salud pública. Los cursos son en inglés y se imparten por profesorado de la Universidad Johns Hopkins y también por profesorado tanto de la ASPB como de la Universidad Pompeu Fabra. Fruto de este convenio, varios profesionales de la ASPB son profesores asociados de la Universidad Johns Hopkins.

Los diferentes cursos realizados por profesionales de la ASPB durante los años 2011 y 2012 se presentan a continuación en el cuadro 3. Se han estructurado según la dirección y la docencia de cursos de formación universitaria, colaboraciones y convenios de prácticas y cursos en ciclos formativos. En cuanto a la docencia de formación universitaria hay que señalar que se ha colaborado con la Universidad Pompeu Fabra, la Universidad Autònoma de Barcelona, la Universidad de Barcelona y la Universitat Ramon Llull.

Cuadros, gráficos y tablas

Cuadro 1. Grupos de investigación del CIBER de Epidemiología y Salud Pública que pertenecen a la ASPB (página 6)

Cuadro 2. Grupos de investigación del Instituto de Investigación Biomédica Sant Pau (IIB Sant Pau) que pertenecen a la ASPB (página 6)

Cuadro 3. Actividades de docencia de la ASPB (página 44)

Cuadro 4. Indicadores de docencia, 2008-2012 (página 45)

Tabla 1. Producción científica por áreas de investigación, 2006-2012 (página 47)

Gráfico 1. Evolución de la producción científica (proyectos), 2006-2012 (página 48)

Gráfico 2. Evolución de la producción científica (publicaciones), 2006-2012 (página 48)

Gráfico 3. Proyectos de nueva adjudicación por área de investigación, 2006-2012 (página 48)

Gráfico 4. Ingresos para los proyectos de nueva adjudicación, 2006-2012 (página 49)

Gráfico 5. Ingresos para los proyectos de nueva adjudicación según las entidades financiadoras, 2011-2012 (página 49)

Tabla 2. Producción científica del Área de Determinantes de Salud, 2006-2012 (página 50)

Tabla 3. Producción científica del Área de Problemas de Salud, 2006-2012 (página 51)

Tabla 4. Producción científica del Área de Problemas de Salud, 2006-2012 (continuación) (página 52)

Tabla 5. Producción científica del Área de Desigualdades en Salud, 2006-2012 (página 52)

Tabla 6. Producción científica del Área de Políticas Sanitarias, Servicios sanitarios y de la Comunidad, 2006-2012 (página 52)

Tabla 7. Producción científica del Área de Salud Internacional, Inmigración y Enfermedades Emergentes, 2006-2012 (página 53)

Gráfico 6. Artículos publicados en revistas indexadas por áreas de investigación, 2006-2012 (página 53)

Gráfico 7. Otras publicaciones por áreas de investigación, 2006-2012 (página 53)

Figura 1. Catálogo de productos y servicios de la ASPB

Sistemas de información

1. Sistema de información de drogodependencias
2. Sistema de información de salud infantil y de salud sexual y reproductiva
3. Estadísticas vitales y registros poblacionales
4. Sistema de información de lesiones por tráfico
5. Sistema de información de control alimentario
6. Sistema de información de la calidad del aire y otros vectores ambientales
7. Informe de salud y sistema integrado de información
8. Encuestas de salud a población general y grupos específicos

Vigilancia y control epidemiológicos

9. Programa de prevención y control de la tuberculosis
10. Vigilancia del sida/VIH y las hepatitis
11. Vigilancia y control de las meningitis y la legionelosis
12. Vigilancia y control de otras enfermedades transmisibles
13. Vigilancia y control de brotes epidémicos
14. Vigilancia de la salud ocupacional

Vigilancia y control ambiental

15. Programas de mejora de la calidad del aire
16. Vigilancia y control de las aguas de consumo humano
17. Vigilancia y control del medio hídrico (aguas freáticas y litorales)
18. Vigilancia y control de instalaciones de riesgo de *Legionella*
19. Vigilancia y control de actividades de riesgo sanitario (ESP, pírching y tatuajes...)

Vigilancia y control de alimentos y establecimientos alimentarios

20. Vigilancia y control sanitario de los mercados centrales
21. Vigilancia y control sanitario del Matadero Central
22. Vigilancia y control sanitario de industrias y establecimientos de comercio al por mayor
23. Vigilancia y control sanitario de establecimientos minoristas y mercados municipales
24. Vigilancia y control sanitario de establecimientos de restauración colectiva

Vigilancia y control de plagas urbanas

25. Vigilancia y control ambiental de plagas en vía pública y alcantarillado
26. Vigilancia y control ambiental de plagas en los edificios municipales
27. Vigilancia y control de riesgos asociados a aves salvajes urbanas (palomas, cotorras ...)

Laboratorio de Salud Pública

28. Apoyo a programas de vigilancia alimentaria
29. Apoyo a programas de control de aguas de consumo
30. Apoyo a programas de control ambiental
31. Apoyo a la investigación epidemiológica
32. Elaboraciones farmacológicas

Prevención y promoción de la salud

33. Programa de cribado de cáncer de mama
34. Plan de vacunación continuada
35. Prevención y control del tabaquismo
36. Educación para la salud en la escuela
37. Apoyo a otras intervenciones de salud en la escuela
38. Intervenciones de salud comunitaria en los barrios
39. Programas de prevención en las empresas

Atención a las drogodependencias

40. Programas comunitarios fuera de la escuela
41. Programa de orientación sobre drogas para adolescentes y familias
42. Programas de tratamiento en centros propios
43. Programas de disminución del riesgo en centros sociosanitarios
44. Programas de disminución del riesgo en la calle

Coordinación sanitaria y enlace

45. Coordinación con otros sectores de la administración municipal
46. Coordinación y apoyo a los servicios municipales de los distritos en salud
47. Coordinación con otras administraciones y planificación de servicios sanitarios
48. Impulso intersectorial del Plan de Drogas y asesoramiento a otros actores
49. Gestión de Centros de Atención y Seguimiento y otros equipamientos de atención a las adicciones
50. Participación en la Ponencia Ambiental
51. Comunicación al público general y sectores sociales y profesionales
52. Entidades y grupos de apoyo en el ámbito de la salud en la ciudad
53. Relación con otros municipios, Federación de Municipios de Catalunya, Federación Española de Municipios y Provincias y redes de Ciudades Saludables
54. Centro Colaborador de la Organización Mundial de la Salud y otras relaciones Internacionales

Proyectos externos

55. Según proyecto y contrato

Investigación y docencia

56. Según proyecto y programa

The scientific perspective at the ASPB

The Public Health Agency of Barcelona (ASPB), apart from providing support to the local health authority, plays an important role in the areas of health protection and promotion, the monitoring of public health and treatment for people with drug dependence. Its main functions are to be aware of the health status of the general population and its main determinants, to develop policies to improve people's health and to guarantee the provision of public health services.

The ASPB's mission is to take care of the health of residents and visitors to Barcelona, through:

- Knowledge of the population's state of health and the factors that determine it;
- Development of policies to maintain and improve the population's health;
- A guarantee to provide services in the public health field, taking overall responsibility for those actions necessary for the exercise of the health authority in the city.

The ASPB aspires to contribute to the health of the population not only through promotion of "good practice" in public health, including evidence-based action and evaluation, but also through research and training undertaken in collaboration with academic institutions. It also aims to strengthen the leadership of intersectorial action on health in Barcelona, in interaction with other institutions and organisations in the city, able to contribute to its purposes, and is thus always seeking the most appropriate ways to fulfil this mission.

The ASPB's vision for the future is of a benchmark organisation in management and innovation in public health, with recognised leadership. It aspires to excellence in its services by integrating the best practice in public health through evaluation and the search for total quality.

Research, understood as the set of systematic processes that seek to generate new knowledge that can be generalised, is one of the ASPB's key activities. It is, therefore, an essential element for supporting good professional practice, through the introduction of innovations as a mediator, and this is encapsulated in the culture of close relations between research, innovation and the ASPB's service. In turn, this professional practice is structured around the ASPB's catalogue of products and services (Figure 1), and integrates the concepts of:

- evidence-based public health;
- introduction of innovations;
- ongoing evaluation, internal and external;
- dissemination of new knowledge and
- regular reviews of the services portfolio adding new products and services.

In this sense, the ASPB constitutes a privileged setting for carrying out research activities closely linked to public health and for community-oriented actions developed from within it.

Purpose of the scientific report

The purpose of this report is to present a structured summary of the main research and teaching projects carried out by the ASPB over the last two years (2011- 2012). The report also describes the different teaching products that have been consolidated based on research activities and the practice of public health in its many forms. This report aims to bring up to date the ongoing series of reports started several years ago and which encompass the main results of research and teaching since 1997. The document is structured in five main sections:

- How research is organised.
- Subjects areas and lines of research.
- Projects funded.
- Scientific production.
- Teaching and training activities.

A summary of the main contributions during the last two years in each of these areas is given below.

How research is organised

Research and teaching activities are the responsibility of the Research and Teaching Board which is an overall management board. To carry out its functions, the Research and Teaching Board enjoys especially close participation with a Research and Training Committee as well as the Resources Board, through which it manages aspects related to contracts, grants and financial management. It should be highlighted that the departments of communication, legal advice, informatics and logistics services, provide crucial support for the different aspects of the research being conducted within our organisation.

Subjects areas and lines of research

The different research groups and lines of research have become consolidated around the catalogue of specific services provided by the ASPB and which have, until now, constituted the framework for the development of most of the research projects implemented. Moreover, collaboration has increased in a number of different disciplines far beyond purely formal organisational structures and has made it possible to incorporate technical staff with complementary profiles while expanding the multidisciplinary approach of public-health research (see list of researchers in Annex 2).

This collaboration allows the activity of research to be structured into several areas, making up a set of specialised skills and research and training products which are the basis of the competitiveness and scientific excellence of our organisation. The five major subject areas are very similar to those presented in the previous report and are as follows:

- Health Determinants.
- Health Problems.
- Inequalities in Health.
- Health Policies, Healthcare Services and Services to the Community.
- International Health, Immigration and Emerging Diseases.

In turn, each of these areas is divided into different specialised research lines and sublines. It should be noted that each of these areas, lines and sublines includes its own complementary approaches to the different public health disciplines, including epidemiology, information systems, analytical methods, and evaluation of preventive interventions and health promotion. Additionally, the various lines often refer to specific community spheres, such as the workplace, the educational world, the health and social services, civil associations, and road safety.

The year 2006 saw the launch of the networked biomedical centres Centros Biomédicos en Red (CIBER) in Spain, one of these being the Epidemiology and

Public Health CIBER (CIBERESP) which currently consists of 53 research groups from different centres, with three of them from the ASPB (see chart 1 and the list of researchers in Annexes 2 and 3).

In 2010 the Sant Pau Institute for Biomedical Research (IIB Sant Pau), of which the ASPB forms part, along with nine other institutions in the city, began the process of soliciting accreditation, by the Ministry of Science and Innovation, as a recognised Health Research Institute. ASPB participates with five of these research groups in the subject areas of epidemiology, public health and health services (see Chart 2).

Projects funded

In the reference period covered by this report, a total of 16 new research projects have received funding, with an annual average of 30 active projects (see Table 1 and Figures 1-3 of Annex 1). The distribution by subject area of the projects is summarised in Figure 3 of Annex 1, and shows that the most active areas are Health Problems (especially communicable diseases), Determinants of Health (especially tobacco, drugs and alcohol), and Health Inequalities.

The financing of projects active in the years 2011-2012 has represented a total sum of more than one million euros although it has decreased considerably in 2012 compared to previous years (see Figures 4-5 of Annex 1).

Scientific production

In the period 2011-2012 a total of 190 scientific papers were published in indexed scientific journals. By thematic line, we observe that the lines and areas that generated most publications were those related to Health Problems (especially communicable diseases), Health Determinants (mainly tobacco, drugs and alcohol) and Health Inequalities. Annex 1 also details information for each of the thematic lines and sublines (see Tables 1 to 8 and Figures 6-7).

Teaching activity

Many of the different projects funded have enabled the training of researchers, especially those in pre-doctoral training. In the 2011-2012 period, 33 researchers have been trained (see the list of researchers in training in Annex 3). The training received has enabled the completion of doctoral theses and masters theses in several cases. Some of the researchers currently in training still form part of the ASPB while others have joined other organisations.

The ASPB's teaching programs are presented in a specific section of this report. It is worth highlighting the "Fall Institute of Health Policy and Management" of the Johns Hopkins University, Baltimore, United States of America, held in Barcelona, and also the fact that ASPB professionals are permitted to make short-term stays in Baltimore. Also, thanks to the cooperation agreement with the Pompeu Fabra University, the ASPB is involved in the Management and Coordination Board of the Master's Degree in Public Health. Moreover, ASPB professionals are involved in teaching various subjects in the Master's degree. The agreement also stipulates the availability of 4 scholarships per year for ASPB personnel to study the Master's degree, with preference for those ASPB workers or researchers in training.

Figure 1. Catalogue of products and services of the ASPB

Information Systems

1. Drug Addiction Information System
2. Information system of child health and sexual and reproductive health
3. Vital statistics and population registries
4. Information system for traffic injuries
5. Information system of food control
6. Information System of the air quality and other environmental vectors
7. Report of health and integrated information system
8. Health surveys in the general population and specific groups

Epidemiological surveillance and control

9. Programme for the prevention and control of tuberculosis
10. Surveillance of AIDS / HIV and hepatitis
11. Surveillance and control of meningitis and Legionnaire's disease
12. Surveillance and control of other communicable diseases
13. Surveillance and outbreak control
14. Occupational Health Surveillance

Environmental monitoring and control

15. Programs to improve air quality
16. Surveillance and control of water for human consumption
17. Surveillance and control of the water environment (groundwater and coastal)
18. Surveillance and control of legionella risk facilities
19. Surveillance and control of health risk activities (ESP, Piercing and tattoos...)

Surveillance and control of food and food establishments

20. Health surveillance and control of the central markets
21. Health surveillance and control of the Central Slaughterhouse
22. Health surveillance and control of industries and establishments in wholesale trade
23. Health surveillance and control of retail and municipal markets
24. Health surveillance and control of establishments catering

Surveillance and control of urban pests

25. Environmental monitoring and control of pests in street and sewer
26. Environmental monitoring and control of plagues in municipal buildings
27. Surveillance and control of risks associated with urban wild birds (pigeons, parrots ...)

Public Health Laboratory

28. Support for food surveillance programs
29. Support for programs to control water consumption
30. Support for environmental control programs
31. Support epidemiological investigation
32. Elaborations pharmacological

Prevention and health promotion

33. Screening program for breast cancer
34. Continued vaccination plan
35. Prevention and control of smoking
36. Health education in school
37. Support to other health interventions in school
38. Community health interventions in the districts
39. Prevention programs in business

Attention to drug addiction

40. Community programs outside of school
41. Drug counseling program for teens and families
42. Treatment programs in our own centers
43. Risk reduction programs in health centers
44. Risk reduction programs on the street

Health coordination and liaison

45. Coordination with other sectors of the municipal administration
46. Coordination and support municipal services in health districts
47. Coordination with other government and health service planning
48. Boost cross Drug Plan and advice to others
49. CAS management and other care facilities to addictions
50. Participation in the Environmental Paper
51. Communication to the general public and social sectors and professional
52. Organizations and support groups in the area of health in the city
53. Relationship with other municipalities, FMC, FEMP and networks of Healthy Cities
54. Collaborating Center of the World Health Organization and other international relations

External Projects

55. According to project and contract

Research and teaching

57. According to project and program

Research activity

The ASPB is one of the pioneering public health institutions in developing public health research. This is made possible by the unrelenting drive of the organisation's different areas and also due to the existence of thematic collaboration that cuts across and beyond any organisational structure.

In this report, research activity at the ASPB is organised into five major subject areas based on the areas that were used in previous reports on research. These areas are:

- Health Determinants.
- Health Problems.
- Inequalities in Health.
- Health Policies, Healthcare Services and Services to the Community.
- International Health, Immigration and Emerging Diseases.

These major areas will be extensively developed in this chapter, first by indicating the many research lines within each major area and then subdividing each line into its specific sublines. It should be noted that the collaboration between different areas and lines sometimes makes it difficult to assign certain projects and associated publications to a single area, but, to avoid duplication, the area most closely involved in the research line of the project management team was chosen.

The information on the years 2011 and 2012 is organised within each research subline. Presented first are the scientific projects that were active during these two years. For all these projects, the details given are the principal investigator, the title, the funding body and the period. Next, publications in indexed journals are listed, including all original articles and publications that can be consulted or obtained via PubMed, regardless of the language of publication and impact factor. The publications are listed in alphabetical order.

A third category includes other publications, listing those that despite not being indexed in PubMed, are still a useful vehicle for communicating ASPB research results, plus book chapters written fully or partly by researchers at the ASPB. Communications and papers presented at congresses have not been included, although the presence of different groups of researchers at Congresses, Conferences and Meetings of Scientific Societies of prestige, is a constant, in both well consolidated lines and in emerging ones. Two further categories cover Master's and Doctoral theses, including theses directed and produced within the aforementioned period and lastly, awards/prizes, etc. All this information is summarised in figures and tables that chart the evolution of scientific production overall and, in greater detail, by subject area (see Annex 1).

1 Health Determinants Area

Research lines

The Health Determinants Area groups together three main lines of research. The first corresponds to the identification of determining factors for the adoption of high-risk behaviours associated with lifestyle (toxic habits, physical activity, dietary habits). The second corresponds to health determinants according to age groups. And the third, to the study and control of those environmental factors that determine the population's health (water, air, zoonoses, etc.), as well as hygiene and food safety.

Behaviours and Lifestyles

Strategic objectives

- To study the main risk factors related to lifestyles, such as smoking, abuse of psychoactive substances such as alcohol and non-institutionalised drugs, dietary habits and physical activity, with the aim of identifying trends and to analyse the associated environmental and behavioural factors in order to design preventive interventions.
- To assess the reduction of adverse consequences of substance consumption.
- To provide programs / strategies for individuals at risk of substance abuse who are identified at school, in the community or through the healthcare network.
- To analyse risk factors for HIV and hepatitis C in injecting drug users.
- To analyse the characteristics and evolution of the population of consumers of psychoactive substances in Barcelona.
- To design interventions for primary prevention of risk factors associated with lifestyles by targetting environmental and other factors that predispose, facilitate or reinforce risk behaviours.

Determinants of health according to age groups

Strategic objectives

- To study the determinants of health, taking age groups into account.

Environmental health, hygiene and food safety

Strategic objectives

- To provide a reliable and fast response to the demand for testing of water, air and food processing, as well as any abnormal situation detected in relation to animals in Barcelona, and to guarantee the quality of these analysis.
- To carry out in-depth study of enteropathogens in food and water.
- To identify the effects of environmental pollution on population health, including tobacco smoke and various air pollutants.

2 Health Problems Area

Research lines

The Health Problems Area encompasses the lines of research into occupational health and psychosocial risk, certain infectious diseases, injuries caused by accidents and research into cancer.

An important area is the identification of risk factors related to the psychosocial health status of different groups of workers, and analysis of the possible interaction between mental health, psychosocial risk factors and the work sphere.

Research in infectious diseases received a strong impulse in 1986, coinciding with the implementation of the Notifiable Diseases system (making notification obligatory for HIV/AIDS, tuberculosis, meningococcal disease, imported diseases, etc.). This heading also covers the study and management of epidemic outbreaks, community actions related to the Vaccination Plan and the study of various contagious diseases grouped under the name of other communicable diseases (*Haemophilus influenzae*, meningococcal disease, etc.).

The Health Problems area also deals with accidents and injuries, integrating actions carried out by community organisations, whether through grants or self-financed. Finally, a recent incorporation to the area is Cancer research, mainly linked to providing more information and consolidating primary and secondary prevention actions.

Occupational Health and Psychosocial Risk Factors in the Workplace

Strategic objectives

- To analyse relationships between work and health.
- To analyse gender inequalities in health related with work.
- To study psychosocial risk factors in the workplace.

Infectious Diseases

Strategic objectives

- Design and evaluation of interventions to prevent the adoption of high-risk behaviors with regard to new cases of certain diseases, particularly those for which notification is mandatory.
- Validation and exhaustiveness of systems for monitoring vaccination coverage.
- Evaluation of determinants of compliance with the vaccination schedule.
- Study of the relationship between HIV/AIDS – tuberculosis – drug addictions and the implications for their control.
- Coordination of the Programme for the prevention and monitoring of tuberculosis in the city of Barcelona and the AIDS Program.
- Coordination of the Thematic Unit for Tuberculosis Research, which includes the coordination of several research projects encompassing epidemiological, clinical and microbiological aspects of this disease.
- The development of systems for measuring the evolution of tuberculosis and of treatment adherence and compliance.
- Identification of the most useful control measures and the most suitable research protocols in epidemic outbreaks.

Injuries from external causes

Strategic objectives

- Development and management of information systems as a tool to monitor injuries and to conduct epidemiological studies and evaluation of interventions.
- Deepening injury epidemiology and its main determinants, especially traffic injuries in urban areas.
- Assessment policy and road safety interventions.
- Development denominators for calculating exposure indicators.
- Study of motorized and non-motorized mobility and its impact on health.

Cancer

Strategic objectives

- In-depth research into cancer epidemiology and its main determinants in the city.
- Evaluation of the impact of primary and secondary prevention interventions on cancer trends.
- Design and monitoring of the breast cancer programme.

3 Health Inequalities Area

Research lines

Within the context of innovation in public health policies aimed at reducing social inequalities in health, the ASPB works fundamentally on the study of socioeconomic inequalities in health in Barcelona as well as other regions and countries. It also analyses inequalities in health by gender and carries out in-depth study of the interaction between gender, family roles, employment status and social class. The study of geographical inequalities in small areas is another area to highlight.

Moreover, several studies on inequalities have arisen from the research line of sexual and reproductive health.

Gender Inequalities

Strategic objectives

- Study of the inequalities in health by gender derived from the unequal power that men and women have: description, causes and assessment of interventions.
- Study of inequalities related to family roles and employment status by sex.

Socioeconomic and Geographic Inequalities

Strategic objectives

- Determination of the role of political, social and economic inequalities both in the development of diseases and in health perception.
- The study of inequalities according to social class in mortality, morbidity and perceived health and their evolution.
- Determination of the role played by geographical inequalities (district, neighbourhood or census tract of residence) in health perception, morbidity and mortality.

Sexual and Reproductive Health

Strategic objectives

- To design a community-health action plan aimed at specific populations in a particularly vulnerable situation, such as women of reproductive age, pregnant women, newborns and children.
- To analyse factors related to pregnancy control, delivery and postnatal care (low birth weight, prematurity, adolescent pregnancy, etc.).
- To analyse inequalities in sexual and reproductive health.
- To ensure early detection, study and registration of congenital defects in newborns.

4 Health Policy, Health Services and Community Services Area

Research lines

This research area focuses on collaboration with various healthcare settings in the city, especially with regard to services to the community: hospital services, primary care and care for drug addiction.

Strategic Objectives

- Analysis of the effectiveness of preventive measures implemented from primary care.
- Design of intervention strategies, in different spheres, aimed at health care for drug addicts: territorialisation, harm reduction policies, protocols of cooperation with institutions and programmes, evaluation of the effectiveness of short-term interventions, etc.
- Evaluation of the effectiveness of health care support for drug addicts.
- Monitoring of the health situation in the city of Barcelona through health surveys, the annual health report, the analysis of vital statistics and the annual production of indicators for basic health areas and healthcare sectors, among others.
- Evaluation of public health management.

5 International Health, Immigration and Emerging Diseases Area

Research lines

This heading covers research oriented to the study of imported diseases (whether by migrants, aid workers, travellers, etc.), as well as the health situation of immigrants in the city. It also includes research projects carried out in low-income countries.

Strategic objectives

- Evaluation of priority health needs in certain areas and in low income countries, refugee camps, etc.
- Study of the differential characteristics of diseases such as tuberculosis and HIV/ AIDS in foreign immigrants living in the Barcelona area.
- Description and control of imported diseases (migrants, aid workers, travellers, etc.).
- Study of the epidemiology of emerging diseases in Barcelona.

Teaching activity

The ASPB organises and participates in a large number of courses and maintains partnerships with various academic institutions, giving rise to a broad base of in-house teaching, especially post-graduate teaching, for doctoral and Master's degrees alike.

ASPB provides ongoing training not only for investigators working on research projects, but also for students undertaking practical work as part of different university courses related to public health. Moreover, since 2005, the ASPB forms part of a collaborative agreement between the Department of Health of the Generalitat de Catalunya, the Universitat Pompeu Fabra, the Institut Municipal d'Investigacions Mèdiques (IMIM), the Consortium 'Parc de Salut Mar' and the Institut de Prestacions d'Assistència Mèdica al Personal Municipal to develop the 'Parc de Salut Mar-UPF-ASPB' Teaching Unit for trainee-doctors specialising in Preventive Medicine and Public Health. As the ASPB forms part of this teaching unit, students come to the the Agency, for 12 months, during which they work for four months in three different Services. The Services directly involved in this process are: Epidemiology, Health Information Systems, Evaluation and Intervention Methods, Preventive Interventions and Programs, Community Health and Prevention and Care of Substance Abuse.

An agreement with the Pompeu Fabra University facilitates collaboration between the two institutions for the teaching of the Master's Degree in Public Health. Thus, the ASPB is involved in the Management and

Coordination Board of the Master's Degree in Public Health, as well as in the teaching of several subjects (various ASPB professionals are associate professors of the UPF). The agreement also stipulates that the ASPB has four scholarships each year to help five people to study for their Master's degree, with preference given to ASPB workers and/ or researchers in training.

As the result of an agreement between the ASPB and the Johns Hopkins University in the United States, the "Johns Hopkins Fall Institute in Health Policy and Management" is held in the last academic term each year, offering courses of interest for public health workers. The courses are in English and are taught by faculty members from the Johns Hopkins University, the ASPB and the Pompeu Fabra University. As a result of this agreement, several ASPB professionals hold the title of Associate Professor of the Johns Hopkins University.

The various courses taught by professionals from the ASPB during the years 2011 and 2012 are presented below in Chart 3. They are structured according to the coordination and teaching of university courses, collaborations and agreements for training cycles. With regard to university courses, it is worth highlighting that the ASPB has collaborated with the Pompeu Fabra University, the Autonomous University of Barcelona, the University of Barcelona and the Ramon Llull University.

Charts, graphs and tables

Chart 1. Groups of researchers of the ASPB belonging to the Epidemiology and Public Health CIBER (page 6)

Chart 2. Groups of researchers of the ASPB belonging to the Biomedical Research Institute Sant Pau (IIB Sant Pau) (page 6)

Chart 3. Teaching activities at the ASPB (page 44)

Chart 4. Teaching indicators, 2008-2012 (page 45)

Table 1. Scientific production by main areas of research, 2006-2012 (page 47)

Figure 1. Evolution of scientific production (projects), 2006-2012 (page 48)

Figure 2. Evolution of scientific production (publications), 2006-2012 (page 48)

Figure 3. New projects receiving funding by research area, 2006-2012 (page 48)

Figure 4. Income for active projects, 2006-2012 (page 49)

Figure 5. Funding received for active projects by funding institution, 2011-2012 (page 49)

Table 2. Scientific production in the Health Determinants Area, 2006-2012 (page 50)

Table 3. Scientific production in the Health Problems Area, 2006-2012 (page 51)

Table 4. Scientific production in the Health Problems Area, 2006-2012 (continued) (page 52)

Table 5. Scientific production in the Health Inequalities Area, 2006-2012 (page 52)

Table 6. Scientific production in the Health Policy, Healthcare Services and Community Services Area, 2006-2012 (page 52)

Table 7. Scientific production in the International Health, Immigration and Emerging Diseases Area, 2006-2012 (page 53)

Figure 6. Articles published in journals indexed by research area, 2006-2012 (page 53)

Figure 7. Articles published in other publications by research areas, 2006-2012 (page 53)

R